

WINDKRACHT

VOORBEREIDING OP HET VORMSEL

Handleiding

WERKGROEP VORMSEL CATECHESE

met dank aan de catechisten van de parochie Sint-Martinus in Retie

VAN IN

Voorwoord

Windkracht ... Wind ... Kracht ... Win kracht!

Voor wie nog nooit in een luchtballon heeft gevlogen, lijkt dat vanaf de grond gezien een gevaarlijke onderneming. Eerst moet je het al aandurven om in de kleine mand onderaan de ballon te stappen. Wanneer de lucht wordt opgewarmd, stijgt die mand stilaan om binnen enkele minuten hoog boven de grond te zweven, waar je kunt genieten van een adembemend uitzicht.

Als je van beneden toekijkt, zie je de ballon almaar kleiner worden en zich verder van de grond verwijderen ... Misschien vraag je je benauwd af of de inzittenden wel genoeg vertrouwen hebben.

Maar wie in de lucht de eerste schrik heeft overwonnen, beleeft de heerlijke ervaring van het vliegen. De windkracht drijft de ballon verder, terwijl het in de mand heerlijk windstil is ... Je hoort enkel de gedempte geluiden van de begane grond, een enorme rust overvalt je, je geeft je over in veilige handen en geniet met volle teugen van al het moois om je heen!

Misschien gaat het ook zo met Gods **wind**. Zijn Geest voert ons mee, draagt ons doorheen het leven. We voelen de levens**kracht** van God die ons doordringt en die ons 'maakt' tot mensen die leven in en volgens de Geest.

*De vrucht van de Geest is
liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid,
vertrouwen, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.*

Gal 5, 22-23a

Deze handleiding voor vormselcatechese kreeg een eerste aanzet vanuit een denkproces dat startte in het parochieteam van de Sint-Martinusparochie in Retie. Hoe vormelingen vooral moeten ervaren wat christelijk geloven kan betekenen, werd door de catechistenploeg als uitgangspunt voor de vormselcatechese genomen. De catechisten maakten het volgende onderscheid: op school gaat het om kennis, vaardigheden en inzicht, in de catechese gaat het om BELEVING. Dat resulteerde in enkele opties: 'verwondering' opwekken bij de kinderen, hen laten kennismaken met enthousiaste christenen en hen uitnodigen zich ten dienste te stellen van de zwaksten. Die manier van werken daagt jongeren van vandaag uit kracht te winnen om als gelovige door het leven te gaan!

We willen graag een woord van dank uitspreken voor al wie heeft bijgedragen tot het ontstaan en bijsturen van deze handleiding voor vormselcatechese. Wij danken in het bijzonder de catechisten en de vormelingen van de parochie Sint-Martinus in Retie, die al 2 jaar met deze handleiding op weg gaan en daarvan genieten! Dankjewel voor jullie inzet en enthousiasme!

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	7
Brief aan de ouders	13
MODULE 1: Verbondenheid	
Bijeenkomst 1: Wij vormen een verbonden groep.	15
Bijeenkomst 2: Verbondenheid met de grote groep	19
MODULE 2: Parochie	
Bijeenkomst 1: Onze kerk is een gemeenschap die wil vieren, verkondigen en dienstbaar zijn.	24
Bijeenkomst 2: De kerk als centraal gebouw voor de kerkgemeenschap	33
MODULE 3: Inzet en dienstbaarheid	
Vooraf: Wie doet wat?	37
Bijeenkomst 1: Voorbereiding van het engagement	38
Bijeenkomst 2: In actie	44
Bijeenkomst 3: Terugblik en verwerking	46
MODULE 4: Vieren	
Bijeenkomst 1: Vieren is eigen aan mensen, culturen en volkeren.	48
Bijeenkomst 2: Christenen vieren eucharistie.	52
Bijeenkomst 3: Wij bereiden onze eucharistie voor.	57
Bijeenkomst 4: Onze eucharistie, met nabespreking	60
MODULE 5: Christen zijn	
Bijeenkomst 1: Wie is Jezus?	62
Bijeenkomst 2: "Wie zeg jij dat Ik ben?", vraagt Jezus ons.	68
Bijeenkomst 3: Het vormsel, een belangrijke stap	75

Inleiding

De sacramenten, handelingen van Christus in en door de Kerk.

“Sacramenten vieren is een dialoog aangaan met God. De mens laat Zijn Woord tot zich komen en weet zich aangesproken door het verhaal van Jezus. Dat gebeurt vanuit de kracht van de levende Geest. De mens wordt deelachtig aan Gods liefde, die aangeboden wordt. De mens antwoordt daarop in vrijwillige instemming en dankbaarheid. Ook dat gebeurt in de kracht van de Geest.”

Sacramenten zijn menselijke handelingen, waardoor Jezus in de kracht van de Geest opnieuw ‘aanwezig’ is in het leven van de gelovigen. De christelijke sacramenten kennen rituelen, die iets gemeenschappelijk hebben met de rituelen van religies over de hele wereld. ‘Religie’ wordt hier bedoeld in de ruimste betekenis van het woord: ‘dat wat de mens verbindt met het transcendente, het goddelijke, het hogere of diepere, het andere dan zichzelf.’ E. Schillebeeckx stelt dan ook dat een herontdekking van de christelijke sacramenten moet beginnen bij de ‘ritualisering van religieuze momenten in het alledaagse leven’. Je zou kunnen zeggen dat mensen de christelijke sacramenten beter begrijpen als ze leren bijzondere momenten in hun dagelijks leven te koesteren en er rituele momenten van maken.

In de katholieke kerk worden 4 fasen in het leven - nl. geboorte, groei, huwelijk en levenseinde - vaak verbonden met de sacramenten van het doopsel, het vormsel, het huwelijk en de ziekenzalving.

TIP

Als je meer wilt weten over de betekenis van de sacramenten verwijzen we graag naar het boek van prof. L. Leijssen: Met de stille glans van Gods Geest. Sacramenten en postmoderniteit, Averbode, 2003.

In de zeven sacramenten kan een onderverdeling aangebracht worden volgens de zinrichting van ieder sacrament.

Eerst zijn er de drie sacramenten van de christelijke initiatie: doopsel, vormsel en eucharistie. Zij zijn inwijdingen in het paasmysterie van Christus via de opname in de kerkgemeenschap. Die drie sacramenten begeleiden positieve ervaringen in het leven: het wonder van geboren worden en opgroeien, gemeenschap vormen en eenheid ervaren.

Daarnaast zijn er twee sacramenten die te maken hebben met de negatieve ervaringen van het bestaan, de gebrokenheid en de eindigheid. Ook daar komt de Kerk met haar sacramenten de gelovigen tegemoet in de begeleiding van de bekering en het uitzicht op eeuwig leven: in het sacrament van de verzoening en de ziekenzalving.

Ten slotte zijn er twee sacramenten die een volwassen engagement van gelovigen bezegelen en hun roeping bekrachtigen voor God: huwelijk en (priester)wijding.

Zo wordt een netwerk van symbolische handelingen gelegd over het gehele leven. De sacramenten vormen een symbolische orde waarin de wisselende ervaringen van het bestaan verheven worden, als metaforen, tot dragers van de goddelijke liefde in de Geest.

Vormen, vormsel, gevormd

Het vormsel is een belangrijk sacrament dat door de bisschop (of zijn plaatsvervanger) wordt toegediend. Nadat een kind werd gedoopt (vaak op heel jonge leeftijd), heeft het op ongeveer 7-jarige leeftijd voor het eerst volwaardig deelgenomen aan de eucharistie. Het doopsel, de (eerste) eucharistie en het vormsel vormen samen wat we in het christendom de ‘initiatiesacramenten’ noemen. Dat zijn de sacramenten die de inwijding in het christelijke geloof met een rite omkaderen. Na die initiatie worden de ingewijden als ‘volwassen’ christenen beschouwd.

Vormen, aan iets vorm geven ... betekent meer dan enkel maar de bevestiging van de vorming die het kind tot dan toe van de ouders en de opvoeders kreeg. Het betekent ook dat de vormeling 'de vorm van Christus' krijgt. Hij wordt gezalfd met de heilige Geest en wordt daardoor gelijkvormig aan de Gezalfde. Daardoor krijgt de gevormde de zending mee om, vanuit de kracht van de Geest, het werk van Christus in deze wereld in Zijn Naam voort te zetten. De uitspraak van Jezus die we terugvinden in het Johannesevangelie beklemt de zending:

*De Helper die de Vader jullie in Mijn naam zal zenden,
Zijn Heilige Geest, zal jullie verder in alles onderrichten:
Hij zal jullie alles laten begrijpen wat Ik jullie gezegd heb.*

Joh 14, 26

Een leven lang kiezen

Als het verbond met God een aanbod is, kunnen ouders ervoor kiezen hun kind te laten dopen en het daardoor de opdracht meegeven om als christen te leven.

Zo begint de 'levenstocht' die geregeld belangrijke kruispunten passeert: plaatsen waar de mens opnieuw kiest welke weg hij zal inslaan. De eerste communie was zo'n 'kruispunt'. Ouders en kinderen hebben een eerste (beperkte) keuze gemaakt. Nu, enkele jaren later, komt er opnieuw een kruispunt in zicht. De jongeren worden, samen met hun ouders, opgeroepen om bewust voor het vormsel te kiezen. Ze zien rondom hen vele anderen die dezelfde keuze maken en met hen gemeenschap (communio) willen vormen. Daarbij worden ze geconfronteerd met anderen die die keuze eventueel niet maken! Ouders en jongeren die voor het vormsel kiezen, kunnen samen verdergaan, misschien naar het volgende kruispunt met een nieuwe keuze. De verantwoordelijkheid van de gevormden zal gaandeweg toenemen, omdat zij voortaan als volwassen gelovigen beschouwd worden. Zij zullen in het leven als christen nog uitgedaagd worden om te kiezen. Immers, er kunnen nog andere kruispunten (sacramenten) komen in hun leven: het huwelijk of het priesterschap, de verzoening en de ziekenzalving.

Dat betekent - meer dan ooit - dat wie gevormd wil worden, daarvoor kiest. Noch de school, noch de Kerk kan de vormelingen en de ouders verplichten; dat 'iedereen toch zijn/haar vormsel viert', is niet evident meer.

Het vormsel moet voorbereid worden.

De bewuste stap zetten om gevormd te worden vraagt voorbereiding en dus begeleiding. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het kind zelf, de ouders en de parochie. De school ondersteunt eveneens de levensbeschouwelijke groei door een kwaliteitsvol godsdienstonderwijs aan te bieden, met het accent op het verwerven van kennis, vaardigheden en inzicht.

De *ouders* maken een bewuste keuze, samen met hun kind. Ze willen het de volgende stap laten zetten in de christelijke geloofsgroei en zijn bereid die stap actief mee te ondersteunen.

De *parochie* (de pastor) is de eindverantwoordelijke voor de organisatie van het vormsel, de voorbereiding van de kinderen en hun ouders en de viering. Concreet betekent dat in Vlaanderen vaak dat er een groepje vormselcatechisten is, mensen die bereid zijn de kinderen te begeleiden naar 'de grote dag'. Zij komen in kleine groepen samen en gaan met de kinderen op weg.

Men kan de *school* uitnodigen ondersteuning te bieden bij de voorbereiding van de kinderen of de vormselviering zelf. Dat kan in de klas (binnen de godsdienstlessen) gebeuren, maar altijd vanuit de eindverantwoordelijkheid van de parochie.

Materiaal voor de vormselcatechese, aansluitend bij de godsdienstlessen op school

In de parochie: complementair met het godsdienstonderwijs op school

De wijze waarop de parochie de voorbereiding op het vormsel organiseert, is niet in alle bisdommen, dekenaten en parochies gelijk. Meestal draagt de parochie de hele werking en wordt de viering van het vormsel ingebed in de lokale geloofsgemeenschap. Op andere plaatsen is de rol van de school groter (bv. in het buitengewoon onderwijs).

Voor de concrete aanpak verwijzen we naar de situatie ter plaatse.

Wij willen met WINDKRACHT de catechisten een daadwerkelijke ondersteuning bieden bij de specifieke voorbereiding op het vormsel. Deze handleiding bevat concreet materiaal dat de catechist in zijn/haar parochie kan gebruiken. Daarbij hebben wij ernaar gestreefd om andere accenten te leggen dan in het godsdienstonderwijs. Door het nieuwe leerplan r.k.- godsdienst op school en de nieuwe godsdienstmethoden die sindsdien gebruikt worden, merken we dat kinderen grondig kennismaken met het christelijk geloof. Zij krijgen een ruim aanbod op het vlak van kennis, vaardigheden en attitudes. Daarom willen we tijdens de vormselcatechese met de kinderen vooral stilstaan bij hun BELEVING. We nodigen hen uit om te groeien naar een steeds grotere betrokkenheid bij het christelijk geloof en om zich te engageren, zich ten dienste te stellen van de zwaksten in de plaatselijke gemeenschap. Bovendien willen we hen laten voelen dat er wat leeft in de geloofsgemeenschap en hoe mensen hun geloof als dragende kracht in hun leven ervaren.

Betrokkenheid van de ouders

Het gezin is de eerste partner in de voorbereiding en viering van het vormsel. Toch is de gelovige opvoeding voor vele ouders niet evident. Voor ondersteuning vallen zij dikwijls terug op de andere partners: de school en de parochie.

Daarom is het goed om in samenspraak met de catechisten enkele oudervergaderingen te plannen:

- de eerste bijeenkomst gaat in op de keuze voor het vormsel, de concrete aanpak van de voorbereiding en de toelichting bij de verschillende bijeenkomsten die in de parochie plaatsvinden. Het is belangrijk dat we ouders motiveren om hun verantwoordelijkheid op te nemen en hen te stimuleren om interesse te tonen voor de activiteiten in de catechese en voor de vieringen in de parochie.
- tussentijdse ouderbijeenkomsten kunnen verder ingaan op het christelijk geloof in zijn verschillende aspecten en op de geloofsgroei bij kinderen. Ook het gezin als plaats van geloofsbeleving vraagt om de nodige aandacht.
- de afsluitende bijeenkomst kan een terugblik zijn naar de afgelegde weg, een toelichting bij het praktische verloop van de viering, ...

WINDKRACHT: de beschikbare materialen

De handleiding voor de catechist

In deze handleiding vind je de nodige informatie om de bijeenkomsten met de kinderen uit te werken. De structuur van de handleiding is overzichtelijk en de activiteiten zijn concreet uitgewerkt. Ze zullen dus gemakkelijk uitvoerbaar zijn.

Waar nodig bieden wij achtergrondinformatie om de bijeenkomsten goed te begeleiden.

De foto's die in het doeboek de module telkens inleiden, kun je downloaden op de website www.tuin-van-heden.be.

De doeboeken voor de kinderen

Elke bijeenkomst wordt ondersteund door werkbladen in het doeboek van de kinderen. Het boek bevat de vijf modules waarrond in de vormselcatechese gewerkt wordt, nl. verbondenheid, parochie, inzet en dienstbaarheid, vieren en christen zijn. Bij elke module horen werkbladen die de activiteiten ondersteunen. Het doeboek kan achteraf door de jongeren bewaard worden als een mooie herinnering aan de voorbereiding op het vormsel.

De liederen

Op de website www.tuin-van-heden.be bevindt zich een link waar je de gebruikte liederen kunt terugvinden.

Een concrete planning

Wij bieden een mogelijk traject aan voor de organisatie van de voorbereiding op het vormsel. Het moet mogelijk zijn het volledige traject te doorlopen door om de 14 dagen een samenkomst met de vormelingen te organiseren.

Modules	Bijeenkomsten	Voorziene periode
Verbondenheid	1. Wij vormen een verbonden groep.	september-oktober
	2. Verbondenheid met de grote groep	
Parochie	1. Onze kerk is een gemeenschap die wil vieren, verkondigen en dienstbaar zijn.	oktober-november
	2. De kerk als centraal gebouw voor de kerkgemeenschap	
Inzet en dienstbaarheid	1. Voorbereiding van het engagement	november-december
	2. In actie	
	3. Terugblik en verwerking	
Vieren	1. Vieren is eigen aan mensen, culturen en volkeren.	januari-februari
	2. Christenen vieren eucharistie.	
	3. Wij bereiden onze eucharistie voor!	
	4. Onze eucharistie, met nabespreking	
Christen zijn	1. Wie is Jezus?	december (Kerstmis)
	2. "Wie zeg jij dat Ik ben?", vraagt Jezus ons.	maart-april (afhankelijk van de datum van het vormsel)
	3. Het vormsel, een belangrijke stap	

Wanneer er in een parochie een groot aantal vormelingen is (en er dus meerdere catechesegroepjes zijn) kunnen de modules Parochie, Inzet en dienstbaarheid en Vieren onderling omgewisseld worden. Dat maakt een betere spreiding van bv. de vieringen doorheen het jaar mogelijk. Verbondenheid blijft best de startmodule, Christen zijn (bijeenkomsten 2 en 3) is de module die het nauwst aansluit bij de viering van het vormsel zelf. Die behoud je best als afsluitende module.

Concreet kan het onderling verwisselen van de modules enkele voordelen bieden:

- Verbondenheid als startmodule biedt de gelegenheid kennis te maken met de eigen catechist én met de andere vormelingen.
- De module Inzet en dienstbaarheid kan voor de verschillende catechesegroepjes op een ander tijdstip plaatsvinden. Dat biedt de kans om in de plaatselijke gemeenschap meerdere momenten te plannen waarbij vormelingen het bejaardentehuis bezoeken, of de creagroep van Ziekenzorg, of
- Door de module Vieren op wisselende momenten in de verschillende groepjes aan te bieden, kan er een planning gemaakt worden in de parochie. Tijdens de weekendvieringen kunnen de vormelingen regelmatig een viering bijwonen die door 1 van de groepjes werd voorbereid.
- De module Parochie is niet echt gebonden aan een bepaald tijdstip en kan gebruikt worden om de jaarplanning van de verschillende groepjes te doen kloppen.
- Bijeenkomst 1 van de module Christen zijn laat je best aansluiten bij advent en Kerstmis.

Een alternatief traject voor een tweede groepje vormelingen:

Modules	Bijeenkomsten	Voorziene periode
Verbondenheid	1. Wij vormen een verbonden groep.	september-oktober
	2. Verbondenheid met de grote groep	
Inzet en dienstbaarheid	1. Voorbereiding van het engagement	oktober-november
	2. In actie	
	3. Terugblik en verwerking	
Vieren	1. Vieren is eigen aan mensen, culturen en volkeren.	november-december-januari
	2. Christenen vieren eucharistie.	
	3. Wij bereiden onze eucharistie voor!	
	4. Onze eucharistie, met nabespreking	
Parochie	1. Onze kerk is een gemeenschap die wil vieren, verkondigen en dienstbaar zijn.	februari
	2. De kerk als centraal gebouw voor de kerkgemeenschap	
Christen zijn	1. Wie is Jezus?	december (Kerstmis)
	2. "Wie zeg jij dat Ik ben?", vraagt Jezus ons.	maart-april (afhankelijk van de datum van het vormsel)
	3. Het vormsel, een belangrijke stap	

Brief aan de ouders

TIP

Deze brief is maar een voorstel. Pas de tekst aan de eigen concrete situatie aan, afhankelijk van de manier waarop in jouw parochie de voorbereiding op het vormsel verloopt.

Beste ouders,

Wij zijn blij dat u samen met uw kind voor het vormsel hebt gekozen, nl. het sacrament dat volwaardig lid maakt van de kerkgemeenschap. Vanuit de parochie willen wij uw kind op deze stap voorbereiden.

Bij de voorbereiding werken wij met het catechesemateriaal 'WINDKRACHT'. Gedurende enkele maanden zullen wij in de parochie regelmatig een bijeenkomst voorzien voor de kinderen. Tijdens die bijeenkomsten willen wij uw kind uitnodigen om ervaringen rond christen zijn op te doen, om christelijke waarden te beleven, om zich te engageren voor anderen, kortom: om te groeien als (volwassen) christen. Het doeboek voorziet ondersteuning bij vijf modules die tijdens de catechesebijeenkomsten worden uitgewerkt: verbondenheid, parochie, inzet en engagement, vieren en christen zijn.

Wij hopen dat u, de ouders, die voorbereiding mee wilt ondersteunen. De kinderen nemen hun doeboek na elke bijeenkomst mee naar huis. Door met interesse te informeren naar wat zij gedaan hebben, laat u voelen dat u het vormsel een belangrijke stap vindt in het verdere leven van uw kind.

Wij hopen dat u de catechese mee ter harte wilt nemen, zodat uw kind zich ondersteund voelt bij het gebeuren.

Wij nodigen u van harte uit op een eerste ouderavond op

Tijdens die bijeenkomst zullen wij u graag concreet toelichten hoe er vanuit de parochie aan de voorbereiding op het vormsel wordt gewerkt. Wij rekenen dan ook op uw aanwezigheid.

U bent van harte welkom!

Vriendelijke groeten,

De catechistenploeg en de pastoor/parochieverantwoordelijke

Verbondenheid

Bijeenkomst I: Wij vormen een verbonden groep.

DOEL

elkaar leren kennen, regels formuleren en afspraken maken

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- 2 grote flappen
 - stiften
 - eventueel een blinddoek
 - een grote kaars
 - een theelichtje voor elk kind
 - een envelop per kind
 - een cd-speler
 - het lied 'Ga mee op weg!'
 - een recto versokopie van p. 5-6 van het doeboek
-

DOEBOEK

- de cover 'WINdKRACHT'
- p. 1: het titelblad 'WINdKRACHT'
- p. 3: Verbondenheid
- p. 4: Wij gaan samen op weg ...
- p. 5: Ken je mij?
- p. 6: Groeiend vertrouwen
- p. 7: het lied 'Ga mee op weg!'

Vooraf

- 2 flappen Schrijf op een flap 'Ik voel me goed in een groep als ...' en op de andere 'Ik voel me niet goed in een groep als ...'.

Kennismaking

- doeboek Verwelkom de kinderen en stel jezelf voor. Vertel dat jullie samen de voorbereiding op het vormsel gaan doen, geef elk kind zijn doeboek. Bekijk met hen de cover en laat een kind de titel van het doeboek lezen: WINDKRACHT. Vraag hen of ze weten wat de titel met de vormselcatechese te maken heeft. *WINDKRACHT bestaat uit 2 woorden nl. wind en kracht. De wind verwijst naar God, naar de Heilige Geest die over ons komt bij het vormsel. Het woord 'kracht' verwijst naar de opdracht die wij hebben om als christen te leven. Als we de letter 'd' weglaten, staat er: win kracht. Dat betekent dat we door samen catechese te volgen, kracht kunnen winnen om in ons leven Jezus' voorbeeld te volgen.*
- doeboek p. 1 Laat enkele kinderen om de beurt de woorden in de luchtballon op het titelblad p. 1 lezen: christen zijn, vieren, verbondenheid, inzet en dienstbaarheid, parochie. Vertel dat dat de 5 thema's zijn waar jullie dit jaar samen rond zullen werken.
- doeboek p. 3 Laat dan iemand de titel op p. 3 lezen: 'Verbondenheid'. Vraag de kinderen of ze weten wat dat woord betekent: met elkaar verbonden zijn, samen dingen doen, ... Bekijk met de kinderen ook de foto op p. 3. Laat hen vertellen hoe deze vormen met elkaar verbonden zijn: ze geven elkaar een hand, ze vieren samen hun vormsel, ze vormen samen gemeenschap. Ze zijn ook verbonden rond Jezus want ze dragen allemaal een kruisje. Kondig aan dat verbondenheid het eerste thema is waarrond jullie zullen werken.

TIP

Je kunt de kinderen bij de start van elke nieuwe module het bijhorende deel van de luchtballon op p. 1 laten kleuren!

-
- doeboek p. 4 Laat de kinderen zichzelf kort voorstellen (hun naam, hun woonplaats, ...). De kinderen noteren alle namen op p. 4 van hun doeboek.

Verwachtingen van de kinderen en de catechist t.o.v. het catechesejaar

- 2 flappen
 - stiften
- Leg de 2 flappen op de tafel of op de grond en laat de kinderen de zinnen lezen die erop staan. Laat hen dan brainstormen: ze mogen op de flappen schrijven wat volgens hen de voorwaarden zijn voor het zich al dan niet goed voelen in de groep.

Ik voel me goed in een groep als:

- iedereen aanvaard wordt zoals hij is,
- er met iedereen rekening gehouden wordt,
- de hele groep voor iedereen belangrijk is,
- de begeleiders echte vrienden worden,
- ...

Ik voel me niet goed in een groep als:

- ik gepest word,
- ik aan de kant gelaten word,
- ik niet mag meedoen,
- ik uitgelachen word,
- er geroddeld wordt,
- er niets gebeurt,
- ...

Besprek met de kinderen wat ze opgeschreven hebben. Kom van daaruit tot concrete afspraken voor de bijeenkomsten. Laat de kinderen de afspraken noteren op p. 4 in hun doeboek.

Bv. Iedereen probeert op tijd te komen.

We luisteren naar elkaar.

We laten iedereen meedoen.

We pesten niemand en lachen niemand uit.

Ik verwittig de catechist als ik niet kan komen.
enz.

-
- doeboek p. 4

TIP

Laat de kinderen eventueel je telefoonnummer noteren, zodat ze je kunnen verwittigen als ze ziek zijn.

Elkaar beter leren kennen

De kinderen bekijken de kaartjes op p. 5 in hun doeboek. Elke vormeling schrijft op de achterkant van elk kaartje (p. 6) een antwoord op de vraag. Doe dat zelf ook.

Dan laat je iedereen om de beurt vertellen wat hij/zij heeft opgeschreven.

Elke vraag is een gespreksronde. Als alle vragen zijn beantwoord, knippen de kinderen de kaartjes uit. Ze leggen ze door elkaar op tafel. Iedereen neemt nu 10 verschillende kaartjes en probeert aan de hand van de antwoorden op de achterkant te zoeken van wie ze zijn. Om de beurt leest een vormeling het antwoord op een kaartje, tot alle kaartjes bij hun oorspronkelijke eigenaars terug zijn. Dan deel je de enveloppen uit. De kinderen steken hun kaartjes in de envelop die ze achteraan in hun doeboek klevten.

- doeboek p. 5-6
- kopie van p. 5-6

- enveloppen

TIP

Indien er nog voldoende tijd is, kun je nog een ander kennismakingsspelletje doen, bv. het handenspel: 1 kind mag de handen van een uitgekozen persoon bekijken en voelen. Daarna wordt hij/zij geblinddoekt. Laat nu de handen van de andere kinderen en van het gekozen kind voelen. Bedoeling is dat de geblinddoekte de handen van de uitgekozen persoon herkent. Je kunt hetzelfde doen met het gelaat.

- blinddoek
-

Afronding van de les

- kaars
- theelichtjes
- doeboek p. 3-4

Als afronding steken we een kaars aan als teken van Jezus (God) in ons midden. Rond de brandende kaars staan theelichtjes: één per vormeling. Om de beurt neemt iedereen een lichtje en steekt het bij de kaars aan. Lees de tekst over ontmoeten in het doeboek op p. 3. Nodig dan de kinderen uit om samen het gebed op p. 4 te lezen.

- doeboek p. 7
- cd-speler
- cd met lied

Beluister het lied 'Ga mee op weg!' op de cd. De kinderen kunnen de tekst mee volgen in hun doeboek op p. 7. Laat het lied nog eens beluisteren en vraag de kinderen om mee te zingen.

TIP 1

Vergeet niet aan de kinderen te vragen om een pasfoto, schaar, lijm en kleurpotloden mee te brengen naar de volgende (grote) bijeenkomst.

TIP 2

Spreek met de kinderen af hoe de voorstelling van het catechesegroepje zal verlopen tijdens de grote bijeenkomst. Maak daarvoor de nodige afspraken!

Bijeenkomst 2: Verbondenheid met de grote groep

DOEL

alle vormelingen leren kennen, het gevoel van verbondenheid tussen de groepjes ervaren

DUUR

1,5 uur

GROEP

45 min. in grote groep (buiten of in een groter lokaal) en 45 min. in kleine groep

MATERIAAL

- een cd-speler
 - het lied 'Ga mee op weg!'
 - per vormeling 4 wasknijpers (of stickers of ...) met 2 verschillende kleuren
 - voor elk kind een vlammetje (of een ander symbool) dat kan opgehangen worden in de kerk tijdens de viering van de naamopgave: zie kopieerblad p. 23
-

DOEBOEK

- p. 7: het lied 'Ga mee op weg!'

IN DE GROTE GROEP

Het lied 'Ga mee op weg!'

- cd-speler
- cd met het lied
- doeboek p. 7

Start met het lied: 'Ga mee op weg!'. Vraag de kinderen om mee te zingen. Zij kunnen de tekst volgen in hun doeboek op p. 7.

TIP

Je kunt het lied ook gebruiken in de viering van de naamopgave.

Veel verschillende catechesegroepjes

Laat elk catechesegroepje zich kort voorstellen. Wie is de catechist, met hoeveel vormelingen zitten ze in hun groepje? Hoeveel meisjes zijn er, hoeveel jongens?

Vertel ook even hoeveel vormelingen er in het totaal zijn. Wijs de kinderen erop dat zij allemaal gekozen hebben hun vormsel te doen en dus te leven vanuit Jezus' voorbeeld.

Twee groepsspelen

Ga met de kinderen naar buiten of naar een groter lokaal om een tweetal groepsspelen te doen.

Spel 1: Tot welke groepen behoor ik?

Bij het eerste spel is het de bedoeling de kinderen duidelijk te maken dat ze tot verschillende groeperingen behoren en dat die allemaal deel uitmaken van een gemeenschap en/of een parochie. Laat hen allemaal op de grond gaan zitten. Jij noemt verschillende groeperingen na elkaar op. Als iemand denkt tot een groep te behoren, staat hij op. Laat alle kinderen opnieuw gaan zitten voor je de volgende vraag stelt.

TIP

Als het lokaal het toelaat, kun je ook een opdeling maken in de ruimte. Wie 'ja' antwoordt op een vraag, gaat aan de ene kant staan, de anderen aan de andere kant.

Enkele mogelijke vragen:

Wie behoort er tot de meisjes?

Wie behoort er tot de jongens?

Wie is er gedoopt?

Wie behoort er tot een klas?

Wie volgt er godsdienst op school?

Wie is er bij de chiro?
Wie is er bij de scouts?
Wie is er bij een voetbalploeg?
Wie is er bij een andere sportvereniging?
Wie behoort er tot een gezin?
Wie volgt er muzieklessen of bespeelt er een instrument?
Wie is er nog nooit in een kerk geweest?
...

Spel 2: een spel met kleuren

Elke vormeling krijgt 2 x 2 verschillende kleuren (bv. rood en blauw) in de vorm van een sticker, een wasknijper of iets dergelijks. Iedereen plaatst de 4 stickers of wasknijpers ergens op zijn lichaam (op de arm, op het been, in de haren, ...).

Begeleid het spel eerst een paar minuten in de eigen catechesegroepjes, doe het dan met twee of drie groepjes samen, tot slot met de hele groep.

Maak telkens een andere groepscombinatie. Met het spel laten we de kinderen voelen dat we op vele manieren met elkaar verbonden kunnen zijn en dat er inzet van iedereen nodig is om een goede groep te kunnen vormen.

Enkele voorbeelden:

- We gaan per 2 bij elkaar staan zodat onze blauwe kleur elkaar raakt.
- We gaan per 5 bij elkaar staan zodat onze rode kleur elkaar raakt.
- We gaan per 4 bij elkaar staan zodat onze blauwe kleur elkaar raakt.
- We gaan per 10 bij elkaar staan zodat onze rode kleur elkaar raakt.
- We gaan per 20 bij elkaar staan zodat onze blauwe kleur elkaar raakt.

Tot slot maken we een aaneenschakeling van de hele groep waarbij de rode kleur elkaar raakt (grote kring).

IN DE KLEINE GROEP

Ontmoeten is ...

Vraag de kinderen om opnieuw in het eigen catechesegroepje te gaan zitten (in het grotere lokaal).

Lees met hen de tekst op p. 3:

*Ontmoeten is
de stap durven zetten,
je ware gezicht tonen,
je vrees, je onzekerheid opzij schuiven
en je vertrouwen aan iemand schenken.
Ontmoeten is niet
veroordelen of beslag leggen op iemand.
Ontmoeten is
luisteren, stil worden.
Ontmoeten geeft nieuwe horizonten aan je leven.
Waar mensen echt in elkaar geloven,
wordt alles mogelijk.*

-
- gekleurde stickers
of wasknijpers

- doeboek p. 3
-

De viering van de naamopgave

Vertel de kinderen dat zij op _____ om _____ uur in de kerk worden verwacht voor de viering van de naamopgave. Licht toe wat die naamopgave betekent:

- dat je voor heel de parochiegemeenschap zegt dat je graag je vormsel wilt vieren,
- alle namen van de vormelingen worden in de kerk opgehangen, zodat iedereen kan zien wie zich voorbereidt op het vormsel.

- *vlammetjes*

Vertel de kinderen waar hun namen zullen worden opgehangen, bv. in de zijkapel. Deel de vlammetjes (of een ander symbool) uit. Laat de kinderen hun pasfoto, lijm en kleurpotloden nemen. Ze kleven hun pasfoto op het vlammetje, schrijven hun voornaam erop en versieren het.

TIP

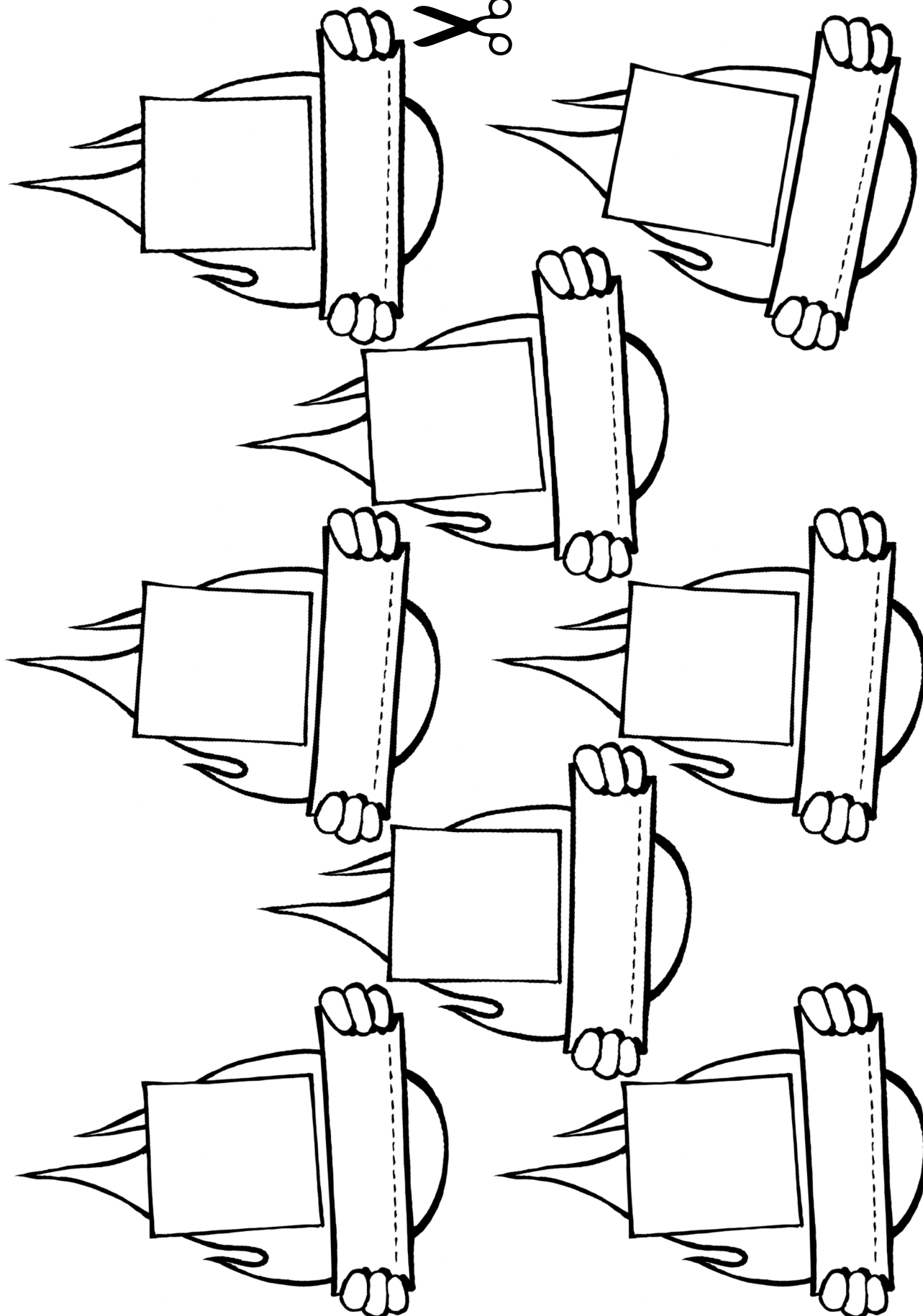
Maak eventueel nog afspraken voor de viering (lezers, liedjes, ...).

IN DE GROTE GROEP

- *cd-speler*
- *cd*
- *doeboek p. 7*

Beluister tot slot nog eens het lied: 'Ga mee op weg!'. Laat de kinderen meezingen (doeboek p. 7)!

Vlammetjes

Parochie

Bijeenkomst I: Onze kerk is een gemeenschap die wil vieren, verkondigen en dienstbaar zijn.

DOEL

de plaatselijke kerkgemeenschap en de inbedding ervan in de kerkelijke structuur leren kennen

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- per kind een parochieblad (Kerk + Leven)
 - eventueel een flap en stiften
 - eventueel een jeugdbijbel of een gewone bijbel
 - kleurpotloden
 - gegevens over de structuur en de verantwoordelijken van de parochie, eventueel van de federatie, het dekenaat, het bisdom, de Belgische kerk en de Heilige Stoel in Rome
 - eventueel: een kruiswoordraadsel met 8 horizontale woorden vanuit de gegevens die de kinderen terugvinden in het parochieblad (verticaal vormen de woorden het woord 'PAROCHIE') (zie ontwerp op p. 32). Maak een kopie van p. 31 en schrijf bij elk cijfer een opgave. Kleur de juiste blokjes zwart.
-

DOEBOEK

- p. 1: het titelblad 'WINDKRACHT'
- p. 8: Parochie
- p. 9: De kerkgemeenschap
- p. 10: De sacramenten

Een nieuwe module: parochiegemeenschap

Laat de kinderen hun doeboek op p. 8 nemen. Lees met hen de titel: 'Parochie'. Laat dan één van de kinderen het tekstje lezen. Bespreek beide met de kinderen.

De kerkgemeenschap: jij en ik: Vertel dat de kerk een gebouw is, maar dat er niets mee gebeurt als er geen mensen zijn die samen de kerkgemeenschap vormen.

Gelovige gemeenschap: in de kerk komen mensen samen die geloven in God en in Jezus, de Zoon van God. Zij zijn christenen en willen leven naar het voorbeeld van Jezus.

Verbonden met velen: in de wereld zijn er heel veel christenen. Zij zijn verbonden met elkaar, zij bidden allemaal het onzevader in hun eigen taal. Er bestaan echter wel verschillen tussen de christenen (er zijn katholieken, protestanten, orthodoxen, ...).

Bekijk ook even de foto met de kinderen en bespreek hem kort. De handen staan symbool voor alle mensen die zich inzetten in de kerkgemeenschap.

-
- doeboek p. 8

TIP

Laat de kinderen opnieuw het titelblad (p. 1) nemen en het vlak van de parochie inkleuren.

- doeboek p. 1

Kerk + Leven: het parochieblad

Geef elk kind een parochieblad om te bekijken. Vraag hen welk blad het is en welke informatie je erin kunt vinden. Licht eventueel de titel kort toe: *Kerk (het bevat informatie en artikels over de kerkgemeenschap), Leven (de inhoud van het blad heeft met het leven te maken), + (het plusteken duidt erop dat de 2 woorden belangrijk zijn).*

Laat de kinderen eens kijken wat er op de eerste 2 bladzijden allemaal over hun eigen parochie(federatie) te vinden is.

- parochiebladen

De kerkgemeenschap: allerlei taken

Vraag de kinderen of ze weten welke taken de kerkgemeenschap allemaal vervult. Laat hen allerlei dingen opnoemen die in de kerkgemeenschap gebeuren. Ze kunnen ook in hun parochieblad kijken. Denk aan: eucharistie vieren, samenkomen in gebed, samenkomen in verenigingen of jeugdbewegingen, zieken bezoeken, over Jezus vertellen (bijbelgroepen, op school, in de catechese), ...

Schrijf ze eventueel op een flap.

- flap
- stiften

Het pinksterverhaal en de eerste kerkgemeenschap: gemeenschap vormen, vieren, verkondigen en dienstbaar zijn

Verwijs dan naar de eerste christenen, naar het pinksterverhaal Hand 2, 1-13 (dit verhaal symboliseert wel eens het begin van de eerste kerkgemeen-

- (jeugd)bijbel
-

schap). Laat de kinderen vertellen wat er in het verhaal gebeurt: de apostelen krijgen de motivatie om met geestdrift over Jezus te vertellen. Ze ontvangen hiervoor de kracht van de Heilige Geest.

Lees het bijbelverhaal dat daarop volgt nl. Hand 2, 41-47

Het leven van de gelovigen

Zij die Zijn woord aannamen, lieten zich dopen; en op die dag sloten zich ongeveer drieduizend mensen aan. Ze wijdden zich trouw aan het onderwijs dat de apostelen gaven, en aan de onderlinge gemeenschap, het breken van het brood en het gebed. Vrees beving iedereen en er gebeurden vele wonderen en tekenen door toedoen van de apostelen. Allen die het geloof hadden aangenomen, bleven bijeen en bezaten alles gemeenschappelijk. Ze verkochten have en goed en verdeelden dat onder allen naar ieders behoeften. Dagelijks gingen ze trouw en eensgezind naar de tempel, braken bij iemand aan huis het brood, gebruikten samen hun maaltijden in blijdschap en eenvoud van hart, loofden God en stonden in de gunst bij heel het volk. De Heer breidde hun kring dagelijks uit; steeds meer mensen werden gered.

Vraag of de kinderen in de bijbeltekst zaken herkennen die ze daarstraks genoemd hebben of die op de flap (of in het parochieblad) staan.

Ga vanuit al die gegevens even in op de vier taken van de kerk:

- **vieren:** Op regelmatige tijdstippen kwamen de apostelen, met hun volgelingen, samen om Jezus te herdenken. Dat gebeurde met het breken van het brood zoals Hij het hun had voorgedaan. Dat gebeurt nu nog altijd.
- **gemeenschap vormen:** De eerste christengemeenschappen kwamen niet alleen samen om eucharistie te vieren, maar vooral om samen te zijn, omwille van de solidariteit met en voor de anderen, om Jezus en elkaar te ontmoeten en te luisteren naar Zijn Woord. De kerkgemeenschap viert feest, een wekelijks terugkerend gebeuren op zondag. Er zijn ook extra feestelijke diensten zoals het kerstfeest, paasfeest, Hemelvaart, ...
- **verkondigen:** De eerste christenen trokken de wereld in om Jezus' hoedschap te verkondigen. De apostelen hadden een drieledige opdracht: de leer van Jezus doorgeven, samen vieren en in gemeenschap leven. Op veel plaatsen werden lokale christengemeenschappen gevormd, die via geschriften in contact bleven met de apostelen. De nieuwe gemeenschappen verenigden zich om sterker te staan tegenover de niet-christenen.
- **dienen of diaconie:** In deze gemeenschappen was de diaconie (dienstbaarheid, zorg voor anderen) belangrijk, dus kwamen ze regelmatig samen, zorgden ze voor de zieken, de kwetsbaren, de armen, ...

Onze parochie als kerkgemeenschap

Onze parochie heeft veel verenigingen die een link hebben met ons christen zijn. Zodoende zijn ze ook betrokken bij ons parochieel leven, ons samenzijn. Bv. de volwassenbewegingen (o.a. KAV, OKRA, KVLV), de jeugdverenigingen (o.a. chiro, scouts, pluswerking, KLJ), catechese, werkgroepen (o.a. missie, liturgie).

TIP

Uiteraard kun je de gegevens aanpassen aan de eigen concrete situatie in de parochie.

Al die personen, actief of passief betrokken, zijn op één of andere manier begeistert geraakt door het leven van Jezus. Ze zetten zich zomaar in voor de anderen, sommigen op de voorgrond, anderen op de achtergrond, elk volgens zijn talenten.

Laat de kinderen zelf een beetje uitleg en een aantal voorbeelden schrijven bij elk van de vier taken op p. 9.

• *doeboek p. 9*

Structuur van de kerkgemeenschap

Verwijs op p. 9 naar de tekening in het midden. Ze stelt een kerkgebouw voor. Laat de kinderen ook even de tekening op de voorkant van het parochieblad bekijken (vaak stelt deze de federatie van meerdere parochies voor). Daarbij staan de namen van ... parochies. Vertel: "Onze parochie staat niet alleen, samen met enkele naburige parochies (nl. ...) vormt ze een federatie. De verschillende federaties vormen op hun beurt het dekenaat ... o.l.v. de deken ... Meerdere dekenaten samen noemen we een bisdom: wij wonen in het bisdom ... met als bisschop ... Alle Belgische bisdommen (9) vormen samen de Belgische kerkprovincie onder leiding van kardinaal Danneels. Het hoofd van de katholieke kerk wereldwijd is de paus (paus Benedictus XVI). Laat de kinderen de gegevens aanvullen op p. 9.

• *doeboek p. 9*

Alle christenen

Vertel dat de christelijke kerken in de loop der eeuwen versnipperd zijn. In de eerste eeuwen was er een scheuring tussen de oosterse en de westerse kerk (katholieken en orthodoxen). In de middeleeuwen ontstond er in de westerse kerk een splitsing tussen de katholieken en de protestantse en anglicaanse kerk. Recent zijn er pogingen om de kerken te doen samenwerken. Die samenwerking noemt men oecumene.

Sacramenten

Laat de kinderen p. 10 nemen en vertellen wat ze zien. Ze schrijven bij elk sacrament de naam. Ze kleuren de sacramenten die ze zelf al ontvangen hebben.

• *doeboek p. 10*
• *kleurpotloden*

Licht elk van de sacramenten kort toe. Je vindt daarvoor informatie in bijlage 1 over de sacramenten.

• *Hdl. p. 29-30*

Voorstel tot afsluiting

Maak eventueel een kruiswoordraadsel met 8 vragen waarop de kinderen het antwoord vinden in het parochieblad. Als ze de 8 woorden hebben gevonden,

• *Hdl. p. 31-32*

lezen ze van boven naar beneden het woord PAROCHIE. Een aanzet tot het ontwerpen van het kruiswoordraadsel vind je in bijlage 2.

TIP

Vraag de vormelingen om de volgende keer kleurpotloden mee te brengen. Vergeet hen er niet aan te herinneren dat die bijeenkomst in de kerk plaatsvindt.

Bijlage I

Achtergrondinformatie bij de sacramenten

Tijdens ons leven viere we verschillende belangrijke (overgangs)momenten, ook in de kerkgemeenschap. Die momenten of rituelen noemen we sacramenten. We kunnen de sacramenten opdelen in drie soorten:

- de 'initiatie'sacramenten: het doopsel, de eucharistie en het vormsel;
- de sacramenten die een volwassen engagement van gelovigen bezegelen en hun roeping bekrachtigen voor God: het huwelijk en de priesterwijding;
- de 'helende' sacramenten: de ziekenzalving en het sacrament van de verzoening.

We concentreren ons vooral op de eerste soort, de zogenoemde initiatie- of inwijdingssacramenten, omdat het vormsel het laatste is van die 3 sacramenten. Ook kun je de 'helende' sacramenten even aanhalen. Het is mogelijk dat sommige vormelingen die al hebben meegemaakt (in hun eigen leven of bij familie).

1. Het doopsel (een 'nieuw' leven)

Bijbelverhaal: Filippus doopt de Ethiopiër (Hand 8, 26-39) of de doop van Jezus in de Jordaan (Mt 3, 13-17)

In onze westerse cultuur is het doopsel dikwijls verbonden met de geboorte, met nieuw leven, maar het kan op elke leeftijd gebeuren. Het doopsel is het begin van een 'ander' nieuw leven, een leven als christen. In de doopviering drukken de mensen hun verbondenheid uit met de dopeling, maar ook met God. De ouders, de dooppeter en -meter en eventueel de familie spreken de intentie uit om de dopeling op te voeden in de traditie van de kerkgemeenschap. Ze spreken namens het kind de doopbelofte uit en leggen het de handen op. Die verbondenheid wordt uitgedrukt aan de hand van handelingen en symbolen zoals een doopkaars, een kruisteken, de handoplegging, bijbelteksten. Een aantal van die handelingen komen terug bij het vormsel.

2. De eucharistie (geloof viere)

Bijbelverhaal: de Emmaüsgangers (Lc 24, 13-35): ook zij herkenden Jezus pas bij het breken van het brood.

In een sacrament komen God en mens heel dicht bij elkaar. Dat gebeurt ook tijdens de eucharistie. Er zijn twee grote delen in de eucharistie. De **woorddienst** omvat een verwelkoming, de schuldbelijdenis, het openingsgebed en de lezingen; dan leest de priester een verhaal van Jezus uit het evangelie en volgen de homilie en de voorbeden.

Tijdens de **tafel dienst** wordt door het breken van het brood het Laatste Avondmaal van Jezus herdacht. Dan bidden de mensen samen het onzevader. Wanneer christenen te communie gaan, krijgen ze een stukje brood, de hostie, waardoor ze zich meer verbonden voelen met God en met alle mensen die in Hem geloven.

De eucharistie is in onze Vlaamse Kerk vaak het eerste sacrament waaraan het kind zelf actief deelneemt: nl. bij de eerste communie.

3. Het vormsel (groeien naar volwassenheid)

Bijbelverhaal: Pinksteren (Hand 2, 1-13): na het vertrek van Jezus naar Zijn Vader ontvangen de apostelen de kracht van Gods Geest om voor hun geloof uit te komen. Bij het vormsel ontvangen de kinderen eveneens de kracht van Gods Geest (Wind) om verder te groeien in hun geloof en als christen te leven.

Het vormsel is vaak het eerste sacrament waar tieners zelf voor kiezen. Op de meeste plaatsen gebeurt dat immers rond de leeftijd van 12 jaar. De eigen keuze houdt in dat de vormeling een aangepaste catechese krijgt. Vormen betekent sterken. Als het kind groter en sterker wordt, heeft het ook op geloofsvlak kracht nodig. Die jongeren staan immers aan de drempel van hun volwassenheid.

Bij het vormsel legt de bisschop (of zijn plaatsvervanger) de handen op en zalft de vormeling met chrisma. De gevormde krijgt een opdracht mee. Christenen geloven dat de geest van God over de gevormden komt en hen daarbij zal helpen.

De sacramentele handelingen van het vormsel worden, behalve in zeer bijzondere gevallen, altijd tijdens een eucharistie verricht in het bijzijn van de gemeenschap en van de peter en/of meter van de dopeling. Zo wordt de band tussen doop en vormsel én eucharistie en vormsel duidelijk kenbaar gemaakt. De weg om Jezus na te volgen is met het doopsel begonnen en wordt nu bekrachtigd, de gevormde kan gesterkt zijn weg als christen verder zetten.

4. De ziekenzalving (de kracht ontvangen om een ernstige ziekte te dragen)

Bijbelverhaal: Jezus geneest de zieken (Lc 4, 40; Mt 4, 24; ...).

Jezus leefde mee met de anderen. Hij was onmiddellijk bereid om te helpen. Zonder aarzelen steunde Hij alle noodlijdenden. Hij reageerde tegen wantoestanden en ijverde voor rechtvaardigheid, barmhartigheid. Maar voor alles vroeg Hij om geloof.

Steunend op die houding van Jezus wil de kerkgemeenschap de zieke begeleiden in het sacrament. In aanwezigheid van de familie en eventueel goede vrienden legt de priester hem de handen op en zalft het hoofd en de handen met olie (chrisma). Zo ontvangt de zieke moed, kracht, warmte en bescherming van God en de hele gemeenschap.

5. Het sacrament van de verzoening (vergeving krijgen)

Bijbelverhaal: het verhaal van de genezing van de lamme (Joh 5, 1-18)

Vergeving vragen of zich met iemand verzoenen is één van de moeilijkste aspecten in het leven van mensen. Het woord 'sorry' of 'excuseer' ligt bijna nooit op het topje van onze tong.

In een verzoeningsviering denken christenen samen na over wat er fout ging. In naam van God vergeeft de priester hun zonden, de dingen die mensen verkeerd deden.

Het kan een opluchting zijn om aan een priester te kunnen vertellen wat er allemaal mis gegaan is.

Om het een beetje goed te maken zal de priester voorstellen om een boete te doen.

Bijlage 2

Een kruiswoordraadsel

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														

Een voorbeeld:

- 1.
- 2.
3. De 4 taken van de kerk zijn verkondigen, gemeenschap vormen, dienen en _____
- 4.
5. Aan het hoofd van het bisdom staat de _____
6. De drie initiatiesacramenten zijn doopsel, _____ en vormsel.
- 7.
8. Het parochieblad heet Kerk + _____

1						P								
2						A								
3				V	I	E	R	E	N					
4						O								
5			B	I	S	S	C	H	O	P				
6				E	U	C	H	A	R	I	S	T	I	E
7							I							
8						L	E	V	E	N				

Bijeenkomst 2: De kerk als centraal gebouw voor de kerkgemeenschap

DOEL

met de vormelingen op kerkbezoek gaan om de kerk 'te beleven' en de kleuren van het kerkelijk jaar te leren kennen

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- per kind kleurpotloden
 - kerkelijke gewaden in verschillende kleuren
 - een cd met rustige muziek
 - een muziekinstallatie (of een cd-speler)
-

DOEBOEK

- p. 11: Het kerkelijk jaar
- p. 12: Onze parochiekerk

Vooraf

Maak een duidelijke afspraak met de pastoor of de plaatselijke contactpersoon over de geplande bijeenkomst. Maak duidelijke afspraken over het openen en sluiten van de kerk. Hou er rekening mee dat er in de voormiddag in de kerk een begrafenis zou kunnen plaatshebben, dat er 's avonds licht nodig is, dat de kerk vrij en toegankelijk is, ...

In de kerk

Ga met de kinderen naar de kerk. Ga in een kring staan en vertel de vormelingen wat de bedoeling is: een sfeerbeeld opdoen van de kerk.

- *cd met rustige muziek*
- *cd-speler*

Terwijl op de achtergrond rustige muziek klinkt, mogen de vormelingen (in stilte) in de kerk rondwandelen. Ze leven zich in in de sfeer die uitgaat van een kerkgebouw. Terwijl ze in de kerk rondwandelen, verzamelen ze indrukken waarmee ze nadien een gesprek kunnen voeren. Vermoedelijk roept het gebouw bij elk van hen andere elementen op en worden ze verschillend aangesproken door de voorwerpen in de kerk.

Geef hen de opdracht om één voorwerp dat hen heel sterk aanspreekt, uit te kiezen. Dat tekenen ze op p. 12 van hun doeboek.

- *doeboek p. 12*
- *kleurpotloden*

Enkele voorbeelden: de godslamp, het tabernakel, een relikwie, de biechtstoelen, de glasramen, een heiligenbeeld, ...

TIP

De vormelingen zijn waarschijnlijk al naar de kerk geweest in schoolverband. Ze hebben toen een algemene uitleg gekregen over het gebouw, de glasramen, enz ... Indien nodig kun je er nog even op terugkomen.

Een gesprek over de kerk

Laat de kinderen vertellen wat ze gezien en getekend hebben, wat nieuw was voor hen, wat ze niet kennen, wat hen aansprak en waarom, ...

Je kunt nadien zelf ook enkele vragen stellen:

- Hoe kunnen we zien welke periode van het jaar het nu is? Welke versiering verwijst daarnaar?
- Welke houding neemt men in een kerk aan?
- Wat gebeurt er allemaal in een kerk?
- Waarin verschilt een kerk van een huis?
- Waarom wordt de kerk 'het huis van God' genoemd?
- ...

Na een gesprek over de kerkervaring kun je eventueel met de kinderen even de boekjes bekijken die in de kerk aanwezig zijn voor de gelovigen. Je kunt met hen de inhoud ervan overlopen: liederen, de structuur van de eucharistie, eucharistische gebeden, geloofsbelijdenissen, ... Door dat met hen door te nemen, kunnen de vormelingen de viering beter volgen als ze aan de eucharistie deelnemen.

TIP

Elk kerkgebouw is verschillend, hou rekening met de plaatselijke situatie. De boekjes kunnen ook verschillen (gezinsvieringen, ...). Pas dit deel van de bijeenkomst aan indien nodig.

Het kerkelijk jaar

Ga even in op wat de kinderen in de kerk zien dat verwijst naar het kerkelijk jaar. Vraag hen welke periode het nu is.

Geef hen eventueel de volgende informatie:

Het kerkelijk jaar wordt onderverdeeld in enkele periodes, elk met haar eigen kleur. Het jaar begint met de advent, nl. 4 weken/zondagen voor Kerstmis. Die periode heeft de kleur paars, de kleur van tot inkeer komen, van wachten op de komst van de Heer. Het is een tijd van delen en meewerken aan een betere wereld. In de advent houdt de kerkgemeenschap een actie voor mensen in nood in eigen land, nl. welzijnszorg.

TIP

Je kunt het thema van de welzijnszorgactie verder toelichten of de kinderen laten vertellen hoe ze er op school rond gewerkt hebben.

Op kerstdag gaat de kleur paars over in feestelijk wit, dat de blijdschap van Jezus' geboorte uitdrukt. Tot aan het feest van de doop van Jezus (zondag na Driekoningen) blijft de kleur wit. Nadien wordt ze groen. Daarbij denken we aan het leven van Jezus: hoe Hij rondreisde en de mensen vertelde over een nieuwe manier van leven.

Vanaf Aswoensdag wordt de kleur opnieuw paars, de kleur van inkeer en berouw. De kleur doet ons denken aan het lijden van Jezus. Tijdens de paarse tijd (veertigdagentijd) worden we eraan herinnerd dat wij altijd op weg zijn naar een betere wereld. De kerkgemeenschap betreft ons dan bij hun actie 'Broederlijk Delen'. Die actie roept ons op om mee te werken aan een rechtvaardige wereld en te delen met de mensen van de derde wereld.

TIP

Je kunt het thema van de Broederlijk Delenactie verder toelichten of de kinderen laten vertellen hoe ze er op school rond gewerkt hebben.

De veertigdagentijd gaat tot aan het paasfeest. Dan verandert de kleur in feestelijk wit. Die kleur doet ons denken aan de verrijzenis, de opstanding. Pinksteren wordt rood: als symbool van het vuur, de Heilige Geest. Pinksteren is de voltooiing van het paasfeest: we vieren dat de verrezen Christus de kracht van Zijn Geest over de apostelen zendt om hen te sterken in hun

opdracht van verkondiging. Nadien keert het groen terug. Groen is een teken van groei en bloei voor de christengemeenschap. We noemen die zondagen de groene zondagen of de tijd door het jaar.

Het kerkelijk jaar wordt afgesloten met het feest van Christus-Koning (wit). We vieren nog andere feesten, bv. de tenhemelopneming van Maria (15 augustus), Allerheiligen (1 november) en Allerzielen (2 november).

Kerkelijke kleuren

- *doeboek p. 11*

Bekijk met de kinderen p. 11 in het doeboek en vul het schema verder aan.

- groen: de tijd door het jaar (de gewone zondagen na de kersttijd tot Aswoensdag en na de paastijd tot Christus-Koning)
- paars: inkeer en berouw (advent en veertigdagentijd)
- wit: feest (kerstdag, Pasen, Christus-Koning)
- rood: vuur (Pinksteren)

Inzet en dienstbaarheid

Vooraf: Wie doet wat?

Hieronder vind je enkele voorbeelden van sectoren waar de vormelingen zich kunnen inzetten. Uiteraard zal de lokale situatie mee bepalen welke keuzes er worden gemaakt!

- op bezoek bij ziekenzorg: deelname aan de creagroep
- bij vluchtelingen die verblijven in de gemeente/stad (via OCMW): een gezamenlijke activiteit die leidt tot wederzijds respect
- bij hulpbehoevenden in de parochie: een bezoek aan huis om klusjes op te knappen
- in een bejaardentehuis of in serviceflats: aanbod aan activiteiten, bv. kerststukje maken, gezelschapsspelen, kaarten
- in een opvangtehuis voor vluchtelingen (eventueel met de kinderen spelen)
- in de gehandicaptenzorg
- bij een jeugdbeweging voor kinderen met een handicap
- ...

TIP

Het is belangrijk dat de catechist vooraf contact opneemt met de gewenste doelgroep. Er moet duidelijkheid zijn rond de beoogde doelstelling: een concreet engagement opnemen dat haalbaar en zinvol is voor de vormelingen. Tevens moeten er duidelijke afspraken zijn omtrent de activiteit zelf, zodat de verwachtingen op elkaar worden afgestemd.

Bijeenkomst I: Voorbereiding van het engagement

DOEL

inzien dat zich inzetten en een vrijwillig engagement opnemen belangrijk is, bereid zijn met de groep een concreet engagement op te nemen

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- 1 grote kaars
 - een cd-speler
 - een cd met het lied 'Ten volle' (Tuin van Heden 6, uitgeverij Van In)
-

DOEBOEK

- p. 1: het titelblad 'WINDKRACHT'
- p. 13: Inzet en dienstbaarheid
- p. 14: Is inzet belangrijk?
- p. 15: Wij willen ons inzetten ...
- p. 16: Even stil worden ...

Vooraf

Zorg dat je goed weet waar je groep zich gaat inzetten, wanneer je er verwacht wordt, wat de verwachtingen zijn en wat je concreet gaat doen, hoe je het vervoer gaat regelen, ... zodat je met de kinderen alles goed kunt voorbereiden.

Het titelblad 'WINDKRACHT'

Laat enkele kinderen om de beurt de woorden in de luchtballon (p. 1) lezen: christen zijn, vieren, verbondenheid, inzet en dienstbaarheid en parochie. Laat hen herhalen dat dat de 5 thema's zijn waar jullie dit jaar samen rond werken. Laat hen vertellen welke thema's nog niet aan bod kwamen (dat is voor elke groep verschillend!). Vertel dat jullie nu willen starten met de module 'Inzet en dienstbaarheid'.

- doeboek p. 1

TIP

Laat de kinderen het deel 'Inzet en dienstbaarheid' van de ballon kleuren!

Een nieuwe module: inzet en dienstbaarheid

Bekijk met de kinderen het eerste blad van de module (p. 13) en laat iemand de titel lezen: 'Inzet en dienstbaarheid'. Vraag de kinderen of ze weten wat de woorden betekenen: je inzetten voor iemand, iets doen voor een ander, je ten dienste stellen, iets gratis doen, ...
Vertel hen dat dat het volgende thema is waarrond jullie gaan werken. Bespreek dan de foto. Het meisje heeft hele grote handschoenen aan. De grote handen verwijzen naar de inzet die mensen kunnen hebben voor anderen. Met onze handen kunnen we heel veel doen voor elkaar!

- doeboek p. 13

Laat dan één van de kinderen het tekstje lezen dat op p. 13 staat:

*Er is altijd wel iemand,
die alles op zich neemt.
Da's fijn voor alle anderen,
dat vind je vast niet vreemd.
Gelijk wie zich voor ander'n
ten volle engageert,
die mag ervan op aan:
dat wordt heel erg gewaardeerd.*

Het is het refrein van het lied 'Ten volle' uit Tuin van Heden 6. Beluister met z'n allen het refrein op cd. Bespreek de inhoud:

- Er zijn altijd wel mensen die zich engageren. Laat de kinderen voorbeelden geven uit hun eigen omgeving.
- Wordt inzet inderdaad gewaardeerd? Waaruit blijkt dat? Laat ook nu de kinderen voorbeelden geven uit hun eigen omgeving.

- cd (Tuin van Heden 6)
- cd-speler

TIP

Indien de kinderen dit lied op school al geleerd hebben (het komt aan bod in de veertigdagentijd), kun je met hen het refrein zingen. Je kunt ook het hele lied beluisteren, vooral strofe 1, 4 en 5 zijn een korte bespreking waard.

Het lied 'Ten volle' (tekst & muziek Kris De Ruyscher; Tuin van Heden 6)

***Er is altijd wel iemand, die alles op zich neemt.
Da's fijn voor alle and'ren, dat vind je vast niet vreemd.
Gelijk wie zich voor and'ren ten volle engageert,
die mag ervan op aan: dat wordt heel erg gewaardeerd.***

*Wie kiest voor verantwoordelijkheid en voor engagement,
die heeft het soms wel moeilijk, dat is je vast bekend.
Je kan maar echt voluit gaan als je kracht vindt en veel moed
in jezelf of in de ander, ook geloven doet soms goed!*

*(Een uitvinder als Nobel wist wat kon met dynamiet,
maar dat het ook gevaarlijk was, vergat hij zeker niet.
Hij nam z'n verantwoord'lijkheid en schonk daarom zijn geld
als beloning voor wie goed doet in de wereld, want dat telt.)*

*(Voor vrede in de wereld wordt er al heel wat gedaan,
door geëngageerde mensen die in de bres gaan staan.
Dat vraagt om een beloning, vandaar de Nobelprijs.
Al die winnaars zijn een voorbeeld, 'k vind dat echt bijzonder wijs!)*

*Tien woorden slechts had Mozes, tien woorden op een steen.
Ook Jezus sprak Zijn boodschap, die hadden ze gemeen:
"Gelukkig worden mensen die voor hun medemens
alles doen wat ze maar kunnen, bovendien is dat Gods wens!"*

*Veel mensen engageren zich voor een mens in nood.
Ze doen dan net als Jezus die Zichzelf gaf in de dood.
We volgen graag hun voorbeeld in grote dienstbaarheid,
door ons samen in te zetten, wordt de droom van God een feit.*

Vijf stellingen

- doeboek p. 14

Laat de kinderen p. 14 nemen en lees met hen de 5 stellingen bovenaan. Laat de kinderen eerst individueel aankruisen met welke stelling ze het eens zijn. Bespreek kort en laat hen vertellen waarom ze het wel of niet eens zijn met de stelling.

Vraag dan 4 kinderen om de beurt één van de teksten te lezen over mensen die elkaar nodig hebben. Vraag over welke mensen de tekstjes gaan: *daklozen (armen), eenzame bejaarden, zieken en vluchtelingen*. Ga even in op de gevoelens die uit de teksten naar voor komen: *eenzaamheid, uitzichtloosheid, verdriet, vreugde om een bezoek of briefje, ...*

Laat de kinderen vertellen of ze mensen kennen die zich misschien voelen zoals de personen in de tekstjes. Vraag hen of er mensen zijn (zie refrein van het lied) die iets voor die mensen doen en wat dat dan is. Misschien zien de kinderen ook mogelijkheden om zelf iets te doen voor zulke mensen.

Probeer vanuit wat de kinderen vertellen, te komen tot verschillende argumenten waarom inzet voor anderen belangrijk is. De kinderen noteren er 3 onderaan op p. 14.

• doeboek p. 14

Wij willen ons inzetten ...

Vertel dat christenen het belangrijk vinden om zich in te zetten voor anderen, vooral omdat Jezus een groot voorbeeld is geweest. Lees de uitspraak van Jezus die komt uit het evangelie van Marcus (bovenaan p. 15): "Wie groot wil zijn, moet dienen. De Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn leven te geven voor velen."

• doeboek p. 15

Laat de kinderen vertellen wat die zin van Jezus volgens hen betekent.

Vertel dan dat jullie je vanuit de catechese, net als Jezus, willen dienstbaar stellen aan anderen. Licht toe waar jullie naartoe gaan, wie daar woont, wie die mensen zijn en wat jullie concreet gaan doen.

TIP

Als je de mensen uitnodigt voor een activiteit (bv. in het bejaardentehuis), kan het zinvol zijn om met de kinderen een aankondiging te maken die je daar gaat uithangen of gaat bezorgen aan de mensen.

Laat de kinderen de informatie aanvullen op p. 15. Overloop met hen de vragen en bereid het engagement grondig voor. Laat de kinderen ook de informatie voor hun ouders invullen (punt 5), controleer nog even of alles correct is en wijs hen erop dat ze het thuis moeten tonen.

Spreek af wie een fototoestel kan meebrengen of voorzie er zelf één.

Even stil worden ...

- kaars
- doeboek p. 16

Steek eventueel een kaars aan, lees dan met de kinderen de tekst op p. 16. Het vetgedrukte gedeelte kunnen de kinderen (om de beurt) lezen, het andere lees jij voor.

*Vaak voel ik heel sterk dat ik leef!
Ik leef en ik groei.
Ik ben een kind, maar ik groei naar volwassenheid.
Ik ben klaar om van alles te ontdekken.*

**Omdat wij verstand hebben gekregen, kunnen wij zoekend verkennen.
Wij kunnen vergelijken, lezen, schrijven, redeneren.
Mensen kunnen veel bereiken omdat ze verstandig zijn.**

*Mijn lichaam heeft een binnen- en een buitenkant.
Met beide kan ik voelen.
Ik voel het gras, ik voel het water.
Als ik blij ben, is alles licht.
Maar als ik verdriet voel, wordt het een beetje donker in mijn hart.*

**Omdat wij gevoel hebben gekregen, kunnen wij meeleven met anderen.
Mensen kunnen lief zijn voor elkaar, voor elkaar zorg dragen,
in goede en in kwade dagen.**

*Ik ben jong en sterk.
Ik zit boordevol energie.
Ik voel het leven in mij bruisen, ik kan heel veel aan.*

**Omdat wij kracht hebben gekregen, blijven wij in beweging.
Als wij ons lichaam gezond houden door sport en ontspanning,
en onze geest gezond houden door ervaring en kennis,
dan kunnen wij blijgezind het leven aan.**

*Rondom mij leven mensen zoals ik.
Ik heb familie en ik heb vrienden.
Ik wil met hen samen zijn.*

**Omdat wij de kracht van de tederheid in ons hebben,
kunnen we met anderen samenleven.
Wie lief is voor een ander, wordt zelf een beter mens.**

*God,
mogen wij van Uw kracht doordrongen zijn.
Maak ons tot goede mensen voor elkaar.
Beweeg ons tot warme aandacht voor elkaar.
Dan kunnen wij dienstbaar zijn voor de mensen om ons heen,
dan kunnen wij ons inzetten met een groot hart.
Zo bouwen wij mee aan Uw droom van een wereld,
waar het goed is om te leven.
Amen.*

TIP

Eventueel kun je nog eens het lied 'Ten volle' beluisteren.

-
- *cd-speler*
 - *cd (Tuin van Heden 6)*

Bijeenkomst 2: In actie

DOEL

zich concreet engageren voor mensen, vertrekkend vanuit hun specifieke situatie (in overleg met de betrokken instelling of verantwoordelijke)

DUUR

een namiddag

GROEP

in een kleine groep op bezoek bij ...

MATERIAAL

- af te spreken met de verantwoordelijke en de kinderen
- een fototoestel
- eventueel een kleine attentie voor de verantwoordelijke (als je dat nodig vindt)
- eventueel enkele bladen papier

TIP

De activiteit kan anders verlopen dan hier beschreven staat, naargelang van de plaats waar je naartoe gaat!

Een korte voorstelling

Stel jezelf en de groep voor aan de mensen ter plaatse. Laat dat eventueel door de kinderen doen. Vertel wat jullie komen doen en waarom (omdat jullie als christenen willen leven en omdat inzet en dienstbaarheid voor christenen belangrijk zijn).

Een gezamenlijke activiteit

Vertel de mensen wat je van plan bent te doen en hoe je het wilt aanpakken. Zorg dat ze weten wat ze mogen verwachten.

TIP

Vergeet niet een foto's aan te duiden! Zorg ervoor dat je de afdrukken van de foto's hebt voor de derde bijeenkomst.

Doe de activiteit en tracht iedereen er zoveel mogelijk bij te betrekken. Stuur zelf bij waar nodig.

Een afsluiting

Voorzie een fijne manier om de activiteit af te sluiten, eventueel aan de hand van een tekst, lied of een dankwoordje, ...

TIP

Je kunt de kinderen na afloop van de activiteit nog even vragen (enkele minuutjes) om op een blad hun eerste indrukken op te schrijven: iets wat hen getroffen heeft, wat hen verdrietig, bang of blij of ... maakte, wat ze nooit zullen vergeten, ... De indrukken zijn dan nog vers in het geheugen en gemakkelijker neer te schrijven dan een week later.

Je kunt die bladen bewaren tot de volgende bijeenkomst en gebruiken als vertrekpunt voor de terugblik.

- *bladen papier*
-

Bijeenkomst 3: Terugblik en verwerking

DOEL

leren terugblikken op een genomen engagement, stilstaan bij de gevoelens en ervaringen die het engagement hebben opgeroepen, overwegen om zich in de toekomst nog in te zetten voor anderen

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- een grote flap
 - stiften
 - de foto's van bijeenkomst 2 en eventueel de bladen met indrukken
 - lijm
 - een cd-speler
 - een cd met het lied 'Ten volle' (Tuin van Heden 6)
-

DOEBOEK

- p. 13: Inzet en dienstbaarheid
- p. 17: Een terugblik

De eerste indrukken ...

Geef de kinderen het blad terug waarop ze hun eerste indrukken neergeschreven hebben of laat hen vrij vertellen hoe ze het engagement hebben ervaren.

-
- *bladen papier*

Een terugblik

Laat de kinderen het doeboek nemen op p. 17 en de 6 vragen individueel invullen.

Als ze klaar zijn, overloop je met hen wat ze hebben opgeschreven.

Als de foto's al klaar zijn, kun je ze tonen en aan de hand daarvan wat dieper ingaan op bepaalde zaken.

- *doeboek p. 17*

- *foto's*

Een collage

Bespreek met de kinderen wat jullie aan de andere groepen en de mensen in de kerk willen tonen over jullie engagement.

Toon de flap en laat de kinderen zelf suggesties doen over wat erop komt (vanuit het voorgaande gesprek), welke foto's er getoond zullen worden, ...

De flap mag ook weergeven dat je inzetten voor anderen niet altijd evident of gemakkelijk is!

Maak de flap en spreek af wie ze wanneer in de kerk gaat ophangen (eventueel doe je het samen voor of na een viering).

- *flap en stiften*

TIP 1

Je kunt tot slot het lied 'Ten volle' nog eens beluisteren. Je kunt even stilstaan bij de eerste strofe die zegt dat een engagement niet altijd gemakkelijk is en dat het kracht en moed vraagt.

- *cd-speler*
- *cd (Tuin van Heden 6)*

TIP 2

Je kunt eventueel nog een kaartje schrijven aan de mensen bij wie je bent geweest en hen uitnodigen om de flap te gaan bekijken, je kunt langsgaan met de foto's of ze laten bezorgen via de verantwoordelijke, ...

Vieren

Bijeenkomst I: Vieren is eigen aan mensen, culturen en volkeren.

DOEL

inzien dat mensen overal ter wereld vieren, ontdekken wat belangrijk is als mensen feest vieren, inzien dat ook gelovige mensen vieren

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- enkele boeken over andere godsdiensten en culturen die feest vieren
-

DOEBOEK

- p. 1: het titelblad 'WINDKRACHT'
- p. 18: Vieren
- p. 19: Joepie ... feest!
- p. 20: In alle culturen en godsdiensten viert men ...
- p. 21: Christenen vieren feest, overal ter wereld.

Het titelblad 'WINDKRACHT'

De kinderen nemen hun doeboek op p. 1. Laat enkele kinderen om de beurt lezen welke woorden in de luchtballon geschreven staan: christen zijn, vieren, verbondenheid, inzet en dienstbaarheid, parochie. Laat hen even herhalen dat dat de 5 thema's zijn waar zij gedurende dit jaar samen rond zullen werken. Laat hen vertellen welke thema's nog niet aan bod zijn gekomen (dat is voor iedereen verschillend!). Vertel dat je wilt starten met de module 'Vieren'.

-
- doeboek p. 1

TIP

Laat de kinderen het deel 'Vieren' van de ballon inkleuren!

Een nieuwe module: vieren

Bekijk met de kinderen het eerste blad van de module (p. 18) en laat iemand de titel lezen: 'Vieren'. Lees zelf de zin: 'vierende gemeenschap verbonden met God en met elkaar'. Benadruk de woorden gemeenschap, vieren, verbondenheid, God, elkaar. Vraag de kinderen of al die zaken nodig zijn om echt te kunnen vieren. Laat hen spontaan even reageren.

- doeboek p. 18

TIP

De tekst die er staat, lees je best nog niet! Die sluit beter aan bij de afronding van de bijeenkomst.

Bekijk met de kinderen de verschillende foto's op het voorblad van vieren. Misschien herkennen ze de gemeenschappen die vieren. Rechtsboven zien we een joodse jongen die zijn bar mitsva viert, linksboven zien we een orthodoxe gemeenschap. Linksbeneden zien we moslims die naar de moskee gaan om te bidden, rechtsbeneden vieren katholieken de eucharistie. Vanuit de foto's kun je de kinderen al laten verwoorden dat alle (geloofs)gemeenschappen, waar ook ter wereld, samen vieren.

Joepie ... feest!

Lees met de kinderen de tekst in het kader op p. 19. Laat hen even spontaan vertellen wat er allemaal moet gebeuren als Rob en Ellen met hun ouders een feest willen geven.

- doeboek p. 19

Bekijk met hen de vragen op p. 19. Laat hen eerst zelf enkele dingen opschrijven, hou dan een kort gesprekje over wat echt belangrijk is om goed te kunnen vieren: een goede voorbereiding waarbij je rekening houdt met iedereen die op het feest aanwezig zal zijn (bv. iets voorzien voor de kinderen), een uitnodiging zodat de genodigden weten waar zij verwacht worden, de aankle-

ding met bloemen, de muziek, ... De kinderen kunnen zaken die uit het gesprek blijven hangen, nog bij op hun blad noteren.

Het woord 'vieren'

Vertel dat een viering een feest of een plechtigheid is. Maar er zit heel wat meer achter. Laat de kinderen bij elke letter van het woord iets zoeken dat volgens hen belangrijk is om echt te kunnen vieren.

Kom samen met de kinderen tot enkele belangrijke waarden, bijvoorbeeld:

v	vriendschap, verbondenheid
i	inzet, inzicht
e	engagement
r	respect (voor ieders eigenheid, voor andere gemeenschappen en culturen, ...)
e	eigenheid
n	navolgen

Vieren in alle culturen en godsdiensten

Vraag de kinderen of er volgens hen in de wereld mensen bestaan die niet vieren. Verwijs daarbij nog even naar de foto's op p. 18. Vermoedelijk zullen ze negatief antwoorden. Lees dan met hen het verhaal in de kader op p. 20. Laat hen enkele feesten opsommen die wij vieren, ze noteren ze op p. 20. Misschien zijn er ook kinderen die bepaalde feesten van andere godsdiensten of culturen kennen. Laat hen vertellen wat ze erover weten en schrijf het met hen kort op bij punt 2 onderaan op p. 20.

• doeboek p. 20

TIP

Eventueel voorzie je enkele boeken over andere godsdiensten of culturen, bv. uit de reeks 'Ooggetuigen' waarin de kinderen feesten kunnen opzoeken. Je kunt hen ook via internet feesten laten opzoeken. Met de juiste bronnen vinden ze op 5 minuten al heel wat!

Enkele tips:

Op de website www.teleacnot.nl/sites/bruggen_bouwen/index.htm vind je heel wat bruikbare informatie bij geboorte, volwassen worden en huwelijk (op het niveau van de kinderen).

Ook op de website

www.kuleuven.be/thomas/actualiteit/indekijker/archief.htm vind je veel informatie. Die is vooral voor jezelf nuttig als achtergrondinformatie.

Christenen vieren.

Laat de kinderen vertellen welke feesten christenen vieren: vermoedelijk zullen ze feesten van het kerkelijk jaar en sacramenten opnoemen. Wijs hen erop als die feesten al ter sprake kwamen in eerdere modules bv. in de module 'Parochie'. Ze noteren enkele feesten én hun betekenis als antwoord op de

• doeboek p. 21

eerste vraag op p. 21. Moedig hen aan om twee afbeeldingen te zoeken die ze erbij kunnen kleven!

• doeboek p. 21

Eucharistie vieren

Lees als afsluiting met de kinderen de tekst op p. 18:

• doeboek p. 18

*Wereldwijd, van het koude Noorden tot in het warme Zuiden,
overal wordt door christenen eucharistie gevierd.*

*In een houten woudkapel,
in een armoedige krotwoning,
in een wijk rond een grote stad,
in een mooi bergkerkje,
in een grote kathedraal ...*

*Overal komen mensen samen
om hun verbondenheid met God en met elkaar te vieren.*

Iedere christelijke gemeenschap viert eucharistie vanuit zijn eigen cultuur.

Bijeenkomst 2: Christenen vieren eucharistie.

DOEL

inzien dat de eerste christenen (de Emmaüsgangers) al verhalen vertelden (WOORDDIENST) en samen maaltijd vierden (TAFELDIENST); begrijpen dat christenen ook nu nog eucharistie vieren vanuit die twee elementen; bereid zijn een eucharistieviering mee voor te bereiden.

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- 1 grote kaart of flap voor een uitnodiging of enkele kleine kaarten; eventueel stiften, ...
 - een kaars
 - eventueel voorbeelden van schuldbelijdenissen, voorbeden, ...
-

DOEBOEK

- p. 21: Christenen vieren feest, overal ter wereld.
- p. 22 en 23: Een bijzondere maaltijd ... eucharistie vieren
- p. 24: Dienst van het woord, dienst van de tafel
- p. 25: Wij willen samen eucharistie vieren!

Een bijbelverhaal

Steek de kaars aan en vertel de kinderen dat je hun een verhaal uit de Bijbel wilt vertellen. Nodig hen uit om het stil te maken, verwittig hen eventueel dat het verhaal lang is, maar wel erg mooi. Vertel het verhaal 'Op weg naar Emmaüs', op p. 22 en 23.

-
- kaars
 - doeboek p. 22-23

Na de lezing bespreek je het verhaal kort met de kinderen. Ze kennen het verhaal van op school! Ga vooral in op de 2 dingen die de Emmaüsgangers en Jezus samen doen:

- verhalen vertellen en uitleg geven,
- maaltijd houden, het brood breken, zegenen en delen met elkaar.

Laat de kinderen de 2 vetgedrukte woorden in een kleurtje zetten zodat ze goed opvallen in de tekst (zie op p. 23).

De eucharistie

Vraag de kinderen of ze weten bij welk christelijk feest die 2 dingen ook aan bod komen: *in de eucharistie*.

Laat de kinderen lezen wat bovenaan staat op p. 24. Bespreek de 6 uitspraken over de eucharistie. Vraag eventueel aan enkele kinderen welk van de 6 volgens hen het belangrijkste is. (Ze zijn alle 6 juist, het ene kan belangrijker zijn voor jou dan het andere, maar dat is voor elke christen verschillend.)

- doeboek p. 24

Bekijk dan samen het schema van de eucharistie. Vertel de kinderen dat de eucharistie overal ter wereld op die manier wordt opgebouwd. Dat betekent dat elke christen, waar ter wereld hij ook naar de kerk gaat, mee kan volgen wat er gebeurt (ook al spreekt hij een andere taal). Licht elk van de elementen kort toe vanuit wat je in de achtergrondinformatie vindt.

Onderaan op het blad kunnen de kinderen de uitleg schrijven van woorden die ze niet kennen of begrijpen.

Eucharistie vieren

Verwijs even terug naar p. 18 en herlees met de kinderen de tekst die er staat:

- doeboek p. 18

Wereldwijd, van het koude Noorden tot in het warme Zuiden, overal wordt door christenen eucharistie gevierd. In een houten woudkapel, in een armoe-dige krotwoning, in een wijk rond een grote stad, in een mooi bergkerkje, in een grote kathedraal ... Overal komen mensen samen om hun verbondenheid met God en met elkaar te vieren. Iedere christelijke gemeenschap viert eucharistie vanuit zijn eigen cultuur.

Lees dan met hen de opdracht op p. 21 onder punt 2 (onderaan).

- doeboek p. 21
-

Een uitnodiging

TIP

Je kunt zelf al een deel van de uitnodigingen klaarmaken (een tekening voorzien, de gegevens noteren, ...), de kinderen zorgen dan vooral voor de versiering en de afwerking.

- flap
- kleine kaarten

Toon de grote kaart of flap en de kleine kaartjes. Vertel de kinderen dat zij een uitnodiging voor de andere groepjes mogen maken. Geef hun de datum en het uur van de eucharistie. Eventueel kun je al kort het thema toelichten, zodat ze er iets van op de uitnodiging kunnen zetten.

Hang de grote kaart of flap op in het kerkportaal. Bezorg de kleine kaartjes aan de andere catechisten of laat het door de kinderen doen.

Een voorbeeld:

*Wees welkom in onze viering!
wie jij ook bent, hoe je er ook uitziet,
jij die je dankbaarheid tegenover God wilt tonen,
jij die je geloof wilt verwoorden,
ook jij die het moeilijk hebt om God te vinden
en er toch bij wilt zijn,
wees allen welkom!
(hier komen dan de concrete gegevens)*

Samen een eucharistie voorbereiden ...

- doeboek p. 25

De kinderen nemen p. 25. Vul met hen de gegevens over hun eucharistie aan. Spreek samen een thema af.

TIP

Als je de module 'Parochie' al gegeven hebt, kun je terug verwijzen naar het kerkelijk jaar vanuit de vraag 'Waar situeert onze viering zich?' (tijd door het jaar, advent, veertigdagentijd, ...)

Stel de delen van de viering voor die jullie samen zullen uitwerken. Maak duidelijke afspraken over eenieders verantwoordelijkheid.

Enkele mogelijkheden:

- het evangelie uitbeelden terwijl iemand vertelt
- de schuldbelijdenissen zelf schrijven/zoeken en voorlezen
- de voorbeden zelf schrijven/zoeken en voorlezen
- zorgen voor een aankleding (bv. op het bord een tekening en het thema ophangen)
- eventueel met het geldmandje rondgaan voor de omhaling
- de verwelkoming schrijven/zoeken en lezen
- eventueel de taak van misdienaar opnemen
- ...

TIP

Vraag de kinderen om materiaal mee te brengen naar de volgende les: over het thema van hun viering, gebedenboeken, gebedjes, een kinderbijbel, ...
Je kunt zelf enkele websites raadplegen waar je heel wat suggesties vindt rond vieringen:

- www.kuleuven.be/thomas/pastoraal/vieringen/index.htm
- <http://users.pandora.be/pastonet/liturgia/vieringen/vierindex.html>
- www.sip.be/godsdiens/links/rubrieken/Vieringen.htm

Of werk via een zoekrobot onder het trefwoord 'vieringen'.

Achtergrondinformatie

De eucharistie

De eucharistie is niet zomaar ontstaan. De oorsprong ligt bij Jezus van Nazareth.

Als jood had Hij ervaren dat maaltijd houden iets anders was dan gewoon eten. Eten kun je alleen doen, maaltijd houden betekent gemeenschap vormen, danken en gedenken.

Jezus nam ongetwijfeld aan verschillende maaltijden deel: bij Zacheüs (Lc 19, 5), bij Simon de Farizeeër (Lc 7, 36) en bij Levi de Tollenaar (Lc 5, 29).

Ook met vrienden en leerlingen heeft Jezus verschillende keren maaltijd gehouden, zeker op sabbat (de joodse rustdag) en op het Pesachfeest (het joodse paasfeest).

Bij de joden is het wekelijkse sabbatmaal al meer dan vijftientig eeuwen een bijzondere maaltijd die elke vrijdagavond na zonsondergang in het gezin gevierd wordt.

Het Laatste Avondmaal dat Jezus met Zijn leerlingen vierde, was waarschijnlijk zo een maaltijd. Jezus brak toen het brood en sprak de woorden uit: "Doe dit om Mij te gedenken."

Die woorden vinden we terug in de eucharistieviering van vandaag: het woord eucharistie gebruikten de christenen uit de eerste eeuw al. Het woord is afkomstig van het Griekse werkwoord 'eucharistein' wat danken betekent.

Indeling van een eucharistieviering

- *Het openingsritueel*

Elke eucharistie begint met een welkom. Mensen worden uitgenodigd tot een echte ontmoeting in Jezus' naam. Mensen moeten elkaar daarom aanvaarden en vergeven. Daarna brengen ze lof aan God en bidt de priester het openingsgebed.

- *De dienst van het woord*

De aanwezigen luisteren naar de lezingen uit de Bijbel. Ze worden vanuit de homilie uitgenodigd om de Bijbelse boodschap concreet te maken in hun leven. Daarom belijden ze hun geloof en leggen God hun gebeden en vragen voor.

- *De tafeldienst*

Dat is het centrale gedeelte van de viering. In de tekenen van brood en wijn wil men Jezus dankend gedenken. In het gebed wordt uitgedrukt dat men zich wil inzetten om te delen met anderen. Die bereidheid om te leven als Jezus wil men uitspreken. Daarom bidt men zoals Hij het ons leerde: "Onze Vader ...". Dan volgen de vredeswens en de communie.

- *Zending en zegen*

Aan het einde van de eucharistie worden de aanwezigen de wereld in gezonden met een opdracht: de boodschap van Jezus telkens opnieuw daadwerkelijk beleven en waarmaken, met Gods zegen.

Bijeenkomst 3: Wij bereiden onze eucharistie voor!

DOEL

bereid zijn een eucharistieviering mee voor te bereiden

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- voorbeelden van schuldbelijdenissen, voorbeden, ...
 - gebedenboekjes, teksten, voorbeelden van vieringen of ...
-

DOEBOEK

- p. 25: Wij willen samen eucharistie vieren!

Onze viering

- *materiaal om de viering voor te bereiden*

Breng alle materialen die jijzelf en de kinderen hebben meegebracht, bij elkaar.

Verdeel de taken: wie werkt waaraan?

Enkele mogelijkheden:

- het evangelie uitbeelden terwijl iemand vertelt
- de schuldbelijdenissen zelf schrijven/zoeken en voorlezen
- de voorbeden zelf schrijven/zoeken en voorlezen
- zorgen voor een aankleding (bv. op het bord een tekening en het thema ophangen)
- eventueel met de geldmandjes rondgaan voor de omhaling
- de verwelkoming schrijven/zoeken en lezen
- eventueel misdienaar zijn
- ...

TIP 1

Je hoeft uiteraard niet al die dingen te doen! Maak een haalbare keuze en breng de voorganger tijdig op de hoogte, liefst schriftelijk! Maak eventueel een draaiboek van je viering dat je aan de priester bezorgt.

TIP 2

Soms is bij een eucharistie een lector aanwezig die de communie mee uitdeelt en de schuldbelijdenissen, de eerste en tweede lezing en de voorbeden leest. Spreek met hem of haar duidelijk af wat jullie doen en wat je van de lector verwacht! De lijst met de lectoren kun je vragen aan de parochiepriester of de plaatselijke contactpersoon.

- *doeboek p. 25*

Spreek concreet af wie wat doet. Maak de kinderen duidelijk dat het belangrijk is dat je op iedereen moet kunnen rekenen. Laat de afspraken noteren op p. 25 onderaan.

Op de dag zelf ...

Zorg dat de kinderen goed weten om hoe laat ze in de kerk verwacht worden. Zorg ervoor dat al het materiaal dat je nodig hebt, aanwezig is. Laat de lezers eventueel op voorhand even oefenen zodat ze weten dat ze traag, duidelijk en goed in de microfoon moeten spreken.

Veel succes!

TIP

Laat de kinderen kleurpotloden meebrengen voor de terugblik na de viering.

Bijeenkomst 4: Onze eucharistie, met nabespreking

DOEL

bereid zijn mee zorg te dragen voor een eucharistieviering in de parochie, kritisch de eigen eucharistieviering kunnen bespreken

DUUR

1/2 uur (direct na de viering)

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- wat nodig is voor het goede verloop van de viering
 - kleurpotloden
-

DOEBOEK

- p. 26: Een terugblik ...

Onze eucharistieviering

De kinderen vieren hun eucharistie. Iedereen doet zijn taak naar beste vermogen.

Bespreking

De kinderen blijven nog een half uurtje na om op te ruimen en de viering kort te bespreken.

Op p. 26 maken ze een tekening over hun eigen inbreng in de viering en noteren ze in de vlakken wat ze als indrukken willen onthouden.

Bespreek die indrukken en laat de kinderen verwoorden of hun betrokkenheid anders (eventueel groter) is als ze zelf de viering mee hebben voorbereid.

• *doeboek p. 26*

Bedank hen in ieder geval voor hun bijdrage!

Christen zijn

Bijeenkomst I: Wie is Jezus?

Vooraf

Je kunt de eerste bijeenkomst eventueel laten aansluiten bij de advent en Kerstmis omwille van het Bijbelverhaal op p. 30.
Wil je de derde bijeenkomst over het vormsel liever als laatste bijeenkomst van het catechesejaar geven, dan splits je deze module gewoon op.

DOEL

nadenken over wie Jezus (God) is, aan de hand van gebeurtenissen uit Zijn leven

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- kleine lege kaartjes waarop de kinderen kunnen schrijven of voldoende kopieën van p. 67: ongeveer 4 kaartjes per persoon (zelf inbegrepen)
 - eventueel een kinderbijbel
 - een cd-speler
 - een cd met het lied 'One of us' (Joan Osborne)
-

DOEBOEK

- p. 1: het titelblad 'WINDKRACHT'
- p. 27: Christen zijn
- p. 28: Eén van ons ...
- p. 29: Het leven van Jezus van Nazareth
- p. 30: Kerstmis, het verhaal van God die mens wordt in Jezus ...

Vooraf

Knip de kaartjes uit.

-
- Hdl. p. 67

Een lied: Joan Osborne – One of us

Beluister het lied 'One of us' op de cd.

*If God had a name, what would it be
And would you call it to his face
If you were faced with him in all his glory
What would you ask if you had just one question*

*And yeah yeah God is great yeah yeah God is good
yeah yeah yeah yeah
What if God was one of us
Just a slob like one of us
Just a stranger on the bus
Trying to make his way home*

*If God had a face what would it look like
And would you want to see
If seeing meant that you would have to believe
In things like heaven and in Jesus and the saints and all the prophets*

*And yeah yeah God is great yeah yeah God is good
yeah yeah yeah yeah
What if God was one of us
Just a slob like one of us
Just a stranger on the bus
Trying to make his way home*

*He's trying to make his way home
Back up to heaven all alone
Nobody calling on the phone
Except for the pope maybe in Rome*

*And yeah yeah God is great yeah yeah God is good
yeah yeah yeah yeah
What if God was one of us
Just a slob like one of us
Just a stranger on the bus
Trying to make his way home*

*Just trying to make his way home
Like a holy rolling stone
Back up to heaven all alone
Just trying to make his way home
Nobody calling on the phone
Except for the pope maybe in Rome*

- cd-speler
- cd 'One of us'
(Joan Osborne)

-
- doeboek p. 28

Lees met de kinderen de Nederlandse vertaling van het lied op p. 28 in het doeboek. Bespreek met hen waar het lied over gaat. Laat het lied een tweede keer beluisteren.

Enkele elementen voor de bespreking:

- de *strofen*: we weten niet wie God is, we kunnen het alleen maar vermoeden. Mensen zoeken voortdurend naar wie God voor hen kan zijn. Ook wij zijn zoekend en mogen ons vragen stellen over God.
- het *refrein*: we vinden hier een stukje antwoord op de vraag wie God is nl. God is fantastisch, maar misschien is Hij ook gewoon onder ons, een mens zoals wij, Iemand die wij ontmoeten op onze weg. Merk op dat het laatste refrein nog iets toevoegt: God is fantastisch én goed!

Een filosofisch gesprek over God

Je kunt de vragen uit het lied voorlezen en enkele kinderen een antwoord laten formuleren. Dat kan leiden tot een filosofisch gesprek met de kinderen.

- Als God een naam had, wat zou die dan zijn? ...
- Zou jij God durven aanspreken als je tegenover Hem zou staan? ...
- Welke ene vraag zou jij aan God willen stellen? ...
- Als God een gezicht had, hoe zou dat eruitzien? ...
- Zou je gemakkelijker in God kunnen geloven als je Hem kon zien? ...

TIP

Er zijn geen juiste of foute antwoorden in een filosofisch gesprek. Belangrijk is dat de kinderen vrij kunnen denken over wie God voor hen is of kan zijn.

Een module over christen zijn

- doeboek p. 1

Bekijk samen met de kinderen de luchtballon op p. 1 in het doeboek. Vraag hen welke vlakken nog niet aan bod zijn geweest. De module die we nu starten, gaat over christen zijn en over Jezus. Laat de kinderen dat vlak kleuren.

- doeboek p. 27

Laat dan de kinderen p. 27 nemen en lees met hen de grote tekst: *christengemeenschap - verbonden met God en Jezus*.

Vertel dat je al even hebt stilgestaan bij wie God is. Nu wil je verder ingaan op wie Jezus was, wie Hij voor de vormelingen is en wat christen zijn betekent.

Bekijk met de kinderen ook even de foto op p. 27. Laat hen vertellen wat ze zien: een vrouw die haar handen gevouwen heeft en aan het bidden is. Bidden is spreken met God. Tijdens het gebed ben je met je geloof bezig en krijgt God een naam (hierbij kun je terug verwijzen naar het lied).

Een gesprek over Jezus

- Hdl. p. 67
-

Geef elk kind (en jezelf) 4 kaartjes. Vertel dat iedereen op elk kaartje 1 ding mag opschrijven wat hij/zij weet over Jezus. Als de kinderen klaar zijn,

mogen ze voorlezen wat ze geschreven hebben. Ze leggen de kaartjes op tafel. De kaartjes waar hetzelfde op staat, leggen ze op elkaar!

TIP

Je kunt ook een kinderbijbel op de tafel leggen. Als de kinderen niet direct een idee hebben, kunnen ze daar eens door bladeren.

- *kinderbijbel*

Vertel de kinderen dat je met hen wilt zoeken naar een volgorde in de kaartjes, vanuit het leven van Jezus. Vraag wat er eerst moet komen: de geboorte. Laatst komen Zijn dood en verrijzenis. Laat de kinderen bij elk kaartje kort iets vertellen. Vul de gegevens eventueel verder aan vanuit je eigen kennis.

TIP

Een mogelijke volgorde is dat je begint met de geboorte, de herders en de wijzen, het verhaal van de 12-jarige Jezus in de tempel, dan is er de roeping van de eerste apostelen en je eindigt met het Laatste Avondmaal, het lijden, de dood en de verrijzenis. Andere dingen kun je moeilijker in een volgorde plaatsen. Laat de kinderen die door elkaar opschrijven, bv. de ontmoeting met Zacheüs, de lamme, de rijke jongeling, Jezus die parabels vertelt, ...

Gebruik de kaartjes om met de kinderen een gesprekje over het leven van Jezus te houden. Mogelijke vragen daarbij zijn:

- Wat valt op als je de kaartjes ziet liggen?
- Weten we samen al veel/nog weinig over Jezus?
- Wat ontbreekt er eventueel nog om een goed beeld over het leven van Jezus te krijgen?
- Welke kaartjes kwamen meer dan eens voor?
- ...

Als afsluiting nemen de kinderen hun doeboek op p. 29. Ze schrijven een soort levensloop van Jezus (van Zijn geboorte tot Zijn verrijzenis): 6 opmerkelijke feiten uit Zijn leven. Ze mogen zelf kiezen wat ze opschrijven, de kaartjes kunnen inspiratie geven.

- *doeboek p. 29*

Advent en Kerstmis

Verwijs even terug naar de kaartjes over de geboorte van Jezus en vraag de kinderen wanneer we die gebeurtenis herdenken: met Kerstmis.

Laat hen vertellen welke periode aan Kerstmis voorafgaat: de advent. Lees met hen de tekst bovenaan op p. 30 en ga even in op de betekenis van advent.

- *doeboek p. 30*

Lees met de kinderen op p. 30 de tekst uit Lucas over de aankondiging van de geboorte van Jezus. Vraag hen nadien hoe Maria zich zou gevoeld hebben en ga vooral in op het einde van het verhaal: of Jezus volgens hen echt iets

veranderd heeft in de wereld. Laat de kinderen daarover nadenken en meningen uitwisselen.
Nodig hen van harte uit om met Kerstmis naar de kerk te komen en het kerstverhaal te beluisteren.

Afsluiting

- *cd-speler*
- *cd 'One of us'*

Eventueel laat je als afsluiting het lied 'One of us' nog eens horen.

TIP

Hou de kaartjes bij die op tafel liggen zodat je er in de volgende les van deze module opnieuw mee kunt beginnen!

Een gesprek over Jezus

Dit weet ik over Jezus:

Dit weet ik over Jezus:

Dit weet ik over Jezus:

Dit weet ik over Jezus:

Dit weet ik over Jezus:

Dit weet ik over Jezus:

Bijeenkomst 2: "Wie zeg jij dat Ik ben?", vraagt Jezus ons.

DOEL

dieper ingaan op wie Jezus voor hen is en wat christen zijn in hun leven betekent

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- de kaartjes (zie bijeenkomst 1)
 - de Bijbel en eventueel een kinderbijbel
 - eventueel enkele parochiebladen of kranten (met foto's van mensen die leven vanuit een christelijke inspiratie)
-

DOEBOEK

- p. 1: het titelblad 'WINDKRACHT'
- p. 27: Christen zijn
- p. 31: Wie is Jezus? Lees je mee?
- p. 32: "Wie zeg jij dat Ik ben?", vraagt Jezus ons.
- p. 33: Het verhaal van de vissers
- p. 34: Ook zij werden geroepen door Jezus.

Vooraf

Leg de kaartjes van de eerste bijeenkomst opnieuw op tafel. Leg de Bijbel klaar.

- kaartjes
- Bijbel

Wie is Jezus?

Laat de kinderen de kaartjes van de vorige les nog eens bekijken en laat hen kort herhalen wat ze over Jezus weten.

Enkele uitspraken over Jezus

Vraag de kinderen hoe het komt dat we zoveel over Jezus' leven weten. Omdat we die verhalen kennen uit de Bijbel, omdat wij op school over Hem geleerd hebben, omdat wij het als christenen belangrijk vinden om te weten wie Jezus was, ...

Toon de Bijbel die je hebt klaargelegd en vertel dat we daar (in het Nieuwe of Tweede Testament) de verhalen van en over Jezus vinden.

- Bijbel

De kinderen nemen hun doeboek op p. 31. Lees en bespreek met hen de uitspraken van en over Jezus. Controleer met de kinderen of wat in die uitspraken verteld wordt, ook aan bod is gekomen op de kaartjes. Zoek naar mogelijke overeenkomsten.

- doeboek p. 31

Laat de kinderen de uitspraken nummeren van 1 tot 4: de uitspraak die ze nummer 1 geven, spreekt hen het meest aan. Nummer 4 spreekt hen het minst aan. Laat de kinderen om de beurt vertellen welke uitspraak zij nummer 1 gegeven hebben en waarom ze die uitspraak gekozen hebben. In het kader onderaan kunnen de kinderen nog een andere uitspraak schrijven die zij kennen (of die ze vinden in de (kinder)bijbel).

TIP

Je kunt hen de opdracht ook thuis laten maken, ze moeten dan zelf iets in de Bijbel opzoeken dat ze mooi vinden.

"Wie zeg jij dat ik ben?", vraagt Jezus ons.

Laat 8 kinderen om de beurt in het doeboek op p. 32 bovenaan een uitspraak lezen over wat Jezus in het leven van mensen kan betekenen. Bespreek met hen welke gevolgen de verschillende uitspraken hebben voor het leven van christenen.

- doeboek p. 32

Vraag aan de kinderen wie Jezus voor hen is, wanneer ze tijdens hun leven gedacht hebben aan Jezus, ... Overloop met hen de verschillende namen die bij Jezus kunnen passen. Laat enkele kinderen vertellen wat die namen bij hen oproepen. Je kunt eventueel zelf nog meer toelichting geven vanuit de achtergrondinformatie.

- Hdl. p. 73-74

Zij kiezen welke naam overeenkomt met hun beeld over Jezus en kleuren dat vak. Ze mogen meerdere namen kiezen en/of een zelfgekozen naam in het lege vak invullen. Onderaan in het kader lichten de kinderen hun keuze(s) toe. Laat hen vertellen wat ze geschreven hebben.

TIP

Je kunt ook met beeldmateriaal werken. Toon verschillende afbeeldingen van Jezus. Vanuit de bespreking van de beelden zullen de kinderen gaandeweg ontdekken wie Jezus voor hen is. Bespreek elke afbeelding in 2 stappen:

- **observatie:** Laat de kinderen gewoon vertellen wat ze zien, zonder al te zoeken naar de betekenis.
 - Wie/Wat zie je?
 - Wat gebeurt er?
 - Waar gebeurt het?
 - ...
- **interpretatie:** Ga in op de betekenis van wat er staat afgebeeld.
 - Welk beeld van Jezus wordt hier getoond?
 - Waarom wordt Jezus zo voorgesteld?
 - Verwijst de kunstenaar naar een gebeurtenis uit het leven van Jezus? Welke?
 - Staan er symbolen afgebeeld en wat betekenen ze?
 - ...

Belangrijk is dat de kinderen zien dat elke kunstenaar zijn eigen beeld van Jezus heeft, en dat wil uitdrukken in een schilderij, een beeld, ... Laat de kinderen eventueel de afbeelding kiezen die hen het meest aanspreekt en laat hen hun keuze motiveren.

Zelf hebben wij ook een beeld van Jezus, dat wij kunnen vertellen of tekenen of schilderen. Als er voldoende tijd is, kun je de kinderen hun eigen beeld van Jezus laten vormgeven.

Een roepingsverhaal: Het verhaal van de vissers (Lc 5, 1-12)

- doeboek p. 33

Vraag 3 kinderen om met jou het verhaal te lezen op p. 33. Neem zelf de rol van Jezus en laat de 3 kinderen Simon, Johannes en Jakobus vertolken. Ga even in op het verhaal. Wijs de kinderen er tijdens het gesprekje op dat de apostelen door Jezus werden geroepen om met Hem mee te gaan. Simon twijfelt, maar samen beslissen ze om toch mee te gaan.

Laat de kinderen zoeken naar de betekenis van het woord 'mensenvissers'. Verwijs daarbij terug naar de laatste uitspraak van Jezus: *"Als je gelooft, is alles mogelijk. En als je Mijn Boodschap begrijpt, dan kun je nog veel meer. Waarom gaan jullie niet met Mij mee? Dan gaan we samen op zoek naar mensen die in de put zitten, zieke mensen, arme mensen, mensen die nergens meer in willen geloven. Het is - net als vissen - geen gemakkelijk werk, maar als je mensen kunt helpen, voel je je zoveel beter."*

Wij zijn ook geroepen!

Lees met de kinderen de vraag onderaan: Jezus roept mensen, doe jij mee?

Laat de kinderen hun antwoord op die vraag formuleren. Zoek met hen naar concrete zaken die ze kunnen doen als reactie op Jezus' oproep:

- elkaar helpen,
 - naar Gods Woord luisteren,
 - meevieren in de parochie,
 - zorg dragen voor de natuur,
-

- zich inzetten voor armen en verdrukten,
- zoveel mogelijk het goede doen,
- blijven groeien als christen,
- ...

TIP

Je kunt verwijzen naar het doeboek op p. 9 waar de kinderen concrete voorbeelden hebben genoteerd bij de 4 taken van de kerkgemeenschap. Het is hun roeping als christen om aan elk van die taken mee te werken.

Voorbeeldfiguren uit de christelijke traditie die geroepen werden door Jezus

Vertel dat er in de loop van de geschiedenis van het christendom heel wat grote figuren zijn geweest die op een heel bijzondere wijze Jezus' voorbeeld hebben gevolgd. Bekijk met hen de foto's van de personen op p. 34. Laat de kinderen vertellen wat ze over hen weten (vermoedelijk kennen ze ze allemaal).

Ze schrijven bij elk van die figuren wat hen in haar/hem aanspreekt.

Vestig de aandacht op het lege vakje: er zijn ook mensen uit de eigen omgeving die zich vanuit hun christelijk geloof inzetten voor anderen. Laat de kinderen een foto van zo iemand zoeken en erbij schrijven waarom die hen inspireert. Ze kunnen de persoon eventueel ook tekenen.

- doeboek p. 34

TIP

Verzamel eventueel kranten of parochiebladen waarin de kinderen naar een inspirerende figuur kunnen zoeken!

Laat de kinderen vertellen wie ze gekozen hebben en waarom!

Ter afsluiting: een gebed

- doeboek p. 27

Bid met de kinderen het gebed op p. 27.

Dromen van vrede

*Net als de droom over mijn vrienden
is ook deze droom
heel kostbaar voor mij, God,
maar tegelijkertijd heel kwetsbaar.
Want tussen mensen is er eigenlijk
niets belangrijker dan vrede
en toch slagen we er zo weinig in
om die vrede samen waar te maken.
Nochtans, als ik van Jezus
één ding onthouden heb,
is het wel hoeveel waarde
Hij aan vrede hechtte.
Letterlijk alles had Hij ervoor over,
vanaf Zijn geboorte in een stal
tot Zijn dood aan het kruis en Zijn verrijzenis.
Wil Zijn vrede in mijn hart leggen, God,
en laat mij zelf vrede brengen
aan iedereen die er nood aan heeft.
Dat wil ik Je vandaag vragen,
in Jezus' naam:
VREDE.*

Achtergrondinformatie

Verschillende namen voor Jezus: enkele voorbeelden

Jezus, Iemand die rondtrekt (Lc 9, 58)

Na Zijn doopsel en verblijf in de woestijn, begon Jezus aan Zijn openbaar leven. Hij trok van het ene dorp naar het andere, samen met Zijn vrienden. Overall waar Hij kwam, bracht Hij Gods Boodschap.

Jezus, de levensgenieter (Mt 11, 18-19 en Lc 5, 27-39)

Tijdens Zijn tocht door het land werd Jezus vaak bij mensen uitgenodigd (of Hij nodigde Zichzelf uit) om samen te eten. Aan tafel ontmoette Jezus de mensen en kon Hij met hen praten over God.

Jezus, de vriend van velen (Joh 15, 15 en Lc 12, 4 en ...)

- Jezus ontmoet de kinderen (Mc 10, 13-16): "Laat ze tot Mij komen", zegt Jezus boos tegen Zijn apostelen. Die zijn bang dat de kinderen Jezus van Zijn ware taak zullen afhouden. Maar Hij vertelt hen dat het voor een kind gemakkelijker is om in het Rijk Gods binnen te komen dan voor volwassenen; want de kinderen staan er veel meer voor open.
- Vrouwen spelen een belangrijke rol in het Nieuwe Testament (Lc 8, 1-3; Mc 15, 40-47; Lc 24, 1-6): ze trekken met Jezus mee. Ze zijn erbij als Jezus begraven worden. Ze verkondigen als eersten de boodschap van de verrijzenis. Zij waren de eersten die bij het lege graf kwamen, waar een engel tot hen zei: "Waarom zoek je Hem bij de doden?"
- Het verhaal over de dood van Lazarus (Joh 11, 1-44): wanneer Jezus hoort van de dood van Lazarus, huilt Hij. De mensen rond Hem zeggen tegen elkaar dat Jezus toch erg veel van Lazarus moet gehouden hebben. Jezus wekt Zijn vriend terug tot leven.

Jezus, de vreemdeling

Jezus kwam uit Galilea, in de ogen van de mensen uit Judea (waar Jeruzalem gelegen was) was Hij een 'vreemde'.

In de parabel van de barmhartige Samaritaan (Lc 10, 25-37) vertelt Jezus over een 'vreemde' man die goed doet. Hij neemt de Samaritaan (die volgens de mensen uit Judea niet alle joodse wetten strikt naleefde) als een voorbeeld van goed gelovig leven. Daarmee benadrukt Jezus dat het goede doen belangrijker is dan alle wetten strikt naleven.

Jezus, de goede Herder (Joh 10, 11 en Lc 15, 3-10)

Zoals een herder veel over heeft voor zijn kudde, zo is Jezus bereid om Zijn leven te geven voor de Zijnen.

De parabel van het verloren schaap laat ons aanvoelen wat de taak van een goede herder is: zorg dragen voor al zijn schapen.

Jezus, de Zoon van God (Mt 14, 33; Mt 16, 16; Mt 26, 73; Lc 1, 35; Joh 1, 34)

Jezus wordt vaak 'Zoon van God' genoemd. Hij staat zo dicht bij God dat Hij God Zijn Vader mag noemen. Doorheen Jezus kunnen wij Gods Boodschap beter begrijpen en worden wij als christen geroepen ernaar te leven.

Jezus, de man die bidt (Mt 6, 1-18; Lc 6, 12; Mt 26, 36-46)

Jezus heeft aan Zijn vrienden, de apostelen, een gebed geleerd, het onzevader. Jezus zonderde Zich vaak af om eens rustig met Zijn Vader te praten. De

leerlingen waren geïnteresseerd in hoe Hij bad, en ze vroegen Hem om hun ook te leren bidden.

Jezus, de verteller

Regelmatig vertelde Jezus parabels en gelijkenissen aan de mensen. Er zijn tal van voorbeelden terug te vinden in het Nieuwe Testament:

- de parabel van de zaaier (Mt 13, 1-23)
- het mosterdzaadje (Lc 13, 18-19)
- het verloren schaap, het verloren muntje en de verloren zoon (Lc 15)
- de kostbare parel (Mt 13, 45-46)
- ...

Jezus, de leraar (Mt 5-7)

“Bij het zien van deze menigte ging Hij de berg op, en toen Hij was gaan zitten, kwamen Zijn leerlingen bij Hem. Hij nam het woord en onderrichtte hen.” Zo begint de bergrede van Jezus waarin Hij de mensen toespreekt als leraar. Hij spreekt met gezag tot hen over God en de Blijde Boodschap.

TIP

Als je zelf nog Bijbelteksten wilt opzoeken over Jezus, kun je gebruik maken van de website www.bijbel.net

Je vindt er de Willibrordbijbel en de nieuwe Bijbelvertaling. Via de zoekfunctie kun je gemakkelijk teksten opzoeken.

Bijeenkomst 3: Het vormsel, een belangrijke stap ...

DOEL

inzien waarom je gevormd wil worden en ten volle de betekenis van het vormsel begrijpen; zich willen blijven inzetten om Jezus na te volgen en als christen te groeien

DUUR

1 uur

GROEP

in kleine groep

MATERIAAL

- informatie over de vormselviering (het thema, de voorganger(s), het evangelie, de liederen, ...)
-

DOEBOEK

- p. 1: het titelblad 'WINDKRACHT'
- p. 27: Christen zijn
- p. 35: Het vormsel, een belangrijke stap ...
- p. 36: Het vormsel, een sacrament met 2 belangrijke symbolische handelingen

Het vormsel is het laatste van de 3 initiatiesacramenten

Vraag de kinderen waarom zij hier samenzijn: voor de catechese. Vraag hen waarom ze catechese volgen: *als voorbereiding op het vormsel*. Laat de kinderen vertellen wat ze al weten over het vormsel, of ze broers of zussen hebben die al gevormd zijn, ... Vraag hen welke belangrijke stappen ze in hun leven al gezet hebben die met het geloof te maken hebben: *ze zijn gedoopt, ze hebben hun eerste communie gedaan*.

Vertel dat mensen die christen willen zijn, deze 3 stappen in hun leven zetten: het doopsel, de eerste communie (eucharistie) en het vormsel. Dan zijn ze 'volwassenen' in het geloof. Daarom noemen we die 3 sacramenten de initiatiesacramenten (initiatie betekent inwijding).

- doeboek p. 35

De kinderen nemen hun doeboek op p. 35. Lees met hen de opdracht bovenaan en laat hen de vraag beantwoorden. Hou een gesprekje aan de hand van de verschillende antwoorden. Je kunt een onderscheid maken tussen redenen die met het geloof zelf te maken hebben (bv. willen leven zoals Jezus, het geloof belangrijk vinden in je leven, geraakt worden door wat christenen doen, ...) en redenen die met het feestelijk gebeuren verband houden (bv. het feest, nieuwe kleren, geschenken, ...).

Het vormsel: wat is dat?

Lees met de kinderen de tekst over het doopsel, de eucharistie en het vormsel (de 3 initiatiesacramenten) op p. 35. Licht de tekst eventueel verder toe als hij niet duidelijk is, gebruik daarvoor de achtergrondinformatie.

- Hdl. p. 78-79

Sta dan even stil bij de 2 belangrijkste handelingen bij het vormsel: de zalving met chrisma en de handoplegging. Lees met de kinderen de teksten bovenaan op p. 36 en vertel dat die 2 handelingen ook in hun eigen viering zullen gebeuren.

- doeboek p. 36

TIP

Je kunt de kinderen heel concreet vertellen hoe de vormselviering in de parochie gebeurt, wie de voorganger zal zijn, wie met hen naar voor gaat (ouders of peter en meter), ... Vertel ook of en wanneer ze vooraf in de kerk kunnen oefenen.

Christen zijn: handelen vanuit het voorbeeld van Jezus

Vertel dat de kinderen als christen moeten leven naar het voorbeeld van Jezus. Ze hoeven dat niet alleen te doen, ze krijgen daarvoor de kracht van de Heilige Geest.

Laat hen vertellen wat volgens hen 'leven naar Jezus' voorbeeld' betekent. Probeer verder te gaan dan het goede doen, alle mensen proberen immers goed te zijn. Christen zijn betekent ook geloven in God (God beminnen en je naaste beminnen als jezelf). Het betekent ook bidden, leven naar Jezus' voorbeeld, luisteren naar wat de Bijbel vertelt, naar de kerk gaan, ... Verwijs even

terug naar de inspirerende figuren uit de christelijke traditie en uit de eigen omgeving die in de vorige bijeenkomst aan bod zijn gekomen (doeboek p. 34). Je kunt daarbij ook het verband leggen met de lezingen, het evangelie en de homilie in de weekendvieringen. Vaak wordt daarin verteld hoe wij als christen kunnen leven.

• *doeboek p. 34*

Na het gesprek mag elk kind 3 dingen die er gezegd zijn, in het kader op p. 36 noteren. Ze kiezen zelf wat ze belangrijk vinden voor hun verdere leven!

• *doeboek p. 36*

De betekenis van 'WINDKRACHT'

De kinderen nemen hun doeboek op p. 1. De ballon is (bij de meesten) nu helemaal gekleurd. Overloop nog eens alle modules die aan bod zijn geweest. Laat de kinderen vertellen wat ze er nog over weten, eventueel bladeren ze nog eens door hun doeboek.

• *doeboek p. 1*

Ga dan in op het verband tussen het vormsel en de titel 'WINDKRACHT':

- wind: verwijst naar de Heilige Geest (zie ook het pinksterverhaal, p. 26), naar God die op die manier altijd bij je is;
- kracht: de energie die je voelt als je de Heilige Geest ontvangt, de kracht die je tijdens het vormsel krijgt om verder te groeien als christen;
- win kracht: het vormsel helpt je de kracht te winnen, te voelen, zodat je sterker in het leven kunt staan.

• *Hdl. p. 26*

Laat de kinderen de betekenissen ontdekken en in hun eigen woorden noteren in hun doeboek op p. 36.

• *doeboek p. 36*

Afsluiting

Vertel dat de voorbereiding nu (bijna) achter de rug is en dat het hoogtepunt, nl. het vormsel zelf, niet meer ver weg is. Vertel wat er vooraf nog moet gebeuren: oefenen in de kerk, liederen aanleren, ... Eventueel kun je al iets vertellen over het thema van de viering, het evangelie dat aan bod zal komen, de versiering, het misboekje, ...

Lees met de kinderen de tekst op p. 36 onderaan. Nodig hen uit om ook na het vormsel verder te blijven werken aan hun christen zijn. Het vormsel is immers geen eindpunt, maar een hernieuwd begin van een leven in Jezus' voetsporen.

• *doeboek p. 36*

TIP

Het zou prettig zijn als er na het vormsel nog een afsluitende bijeenkomst plaatsvindt, bv. een feestje, waarbij ook de activiteiten die in de parochie voor jongeren worden georganiseerd, voorgesteld worden (de pluswerking, de jeugdpastorale werking, ...). Laat hen die datum noteren, zodat ze die niet vergeten!

Bedank tot slot de kinderen voor hun inzet en enthousiasme.

Achtergrondinformatie

Het vormsel als initiatiesacrament

Initiatie komt van het Latijnse woord 'initiatio' en betekent inwijding, daarom spreekt men ook wel van een inwijdingsritueel. Initiatierituelen komen in alle culturen en godsdiensten voor. Zij worden uitgevoerd op momenten van grote en diepgaande veranderingen in het leven van kinderen en volwassenen. Het zijn rituelen die uitdrukken dat men de oude levensfase achterlaat en wordt opgenomen in een nieuwe.

In de katholieke kerk spreekt men over 3 initiatiesacramenten: het doopsel, de eucharistie en het vormsel. Het kind (of de volwassene) laat het oude leven achter en wordt opgenomen in de gemeenschap van christenen. Bij het doopsel wordt het kind lid van de katholieke kerk. Het vormsel is een bekrachtiging en bevestiging van het doopsel. Verwacht wordt dat de vormeling bewust kiest om lid te zijn van de kerk en zich daar ook voor inzet. Het vormsel wordt ook wel het sacrament van de Geest genoemd.

Kardinaal Danneels verwoordt het als volgt:

“Als je een zeilboot bouwt met alles erop en eraan, heb je toch eerst wind nodig voor je kunt varen. Zo is het vormsel ook: je hebt alles al sinds je doopsel, maar bij het vormsel laat de Geest je wakker schieten en kun je beginnen te varen en je eigen leven in handen nemen. Of je kunt zeggen: bij het vormsel komt een christen ‘in vorm’, zoals een wielrenner in vorm moet zijn om goed te kunnen fietsen.”

In principe dient de bisschop het vormsel toe, maar hij kan ook een priester ter vervanging sturen. Het vormen door de bisschop maakt duidelijk dat de afzonderlijke christen bij de hele kerk behoort. Het vormsel is immers ook een oproep om verbonden te blijven leven met de kerkgemeenschap.

Centraal bij het vormsel staan de handoplegging, de zalving met Heilige Olie of chrisma en de bezegeling. De handoplegging duidt op het doorgeven van de traditie, een traditie van riten, woorden en gebaren. Het gebaar van de handoplegging is heel oud. In het Oude Testament werd door het opleggen van de handen de zegen van God doorgegeven. Jezus legde de mensen handen op om hen te genezen en te zegenen. De apostelen legden de handen op om de Heilige Geest door te geven. De kerk heeft die traditie behouden.

De bisschop bidt het volgende gebed tijdens de handoplegging:

*Almachtige God,
Vader van onze Heer, Jezus Christus,
door de doop uit water en Heilige Geest
heb Jij deze jongens en meisjes
tot nieuw leven gewekt en bevrijd uit de macht van het kwaad.
Zend over hen Jouw Heilige Geest, de trouwe Helper.
Geef hen de Geest van wijsheid en inzicht,
de Geest van raad en sterkte,
de Geest van vroomheid en liefde,
en vervul hen van eerbied voor Jouw Heilige Naam,
door Christus onze Heer,
Amen.*

Na de handoplegging wordt de vormeling gezalfd met chrisma. Hij wordt doordrongen met de Heilige Geest. De bisschop tekent met de olie een kruisje op het voorhoofd van de vormeling en spreekt de volgende woorden uit: "Ontvang het zegel van de Heilige Geest, de gave Gods." De vormeling antwoordt: "Amen".

